

VÕISTLUSMÄÄRUSED

LASKESPORT

2110
KINNITATUD

NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Kehakultuuri- ja Spordikomitee käskkirjaga nr. 378 23. juunist 1955. a.

LASKESPORT

VÖISTLUSMÄÄRUSED

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1956

I. VÕISTLUSALAD JA NENDE ISELOOM

§ 1. VÕISTLUSALAD.

1. Laskevõistlusi korraldatakse järgmistest relvaliikidest allnimetatud distantsidel:

Vintpüssid.

Armee teenistuspüss — 100, 300, 600 m.

Vabapüss (väiksekaliibriline ja täiskaliibriline) — 50, 100, 300 m.

Spordipüss (väiksekaliibriline) — 25, 50, 100 m.

Püstolid ja revolvrud.

Armee teenistuspüstol — 25, 50 m.

Vabapüstol (väiksekaliibriline ja täiskaliibriline) — 25, 50 m.

Spordipüstol (väiksekaliibriline) — 25 m.

§ 2. VÕISTLUSTE ISELOOM.

2. Oma iseloomult jagunevad võistlused:

- a) individuaalseteks,
- b) võistkondlikeks ja
- c) individuaal-võistkondlikeks.

3. Individuaalvõistlusteks loetakse võistlusi, kus tulemused arvestatakse üksiklaskuritele.

4. Võistkondlikeks võistlusteks loetakse võistlusi, kus üksiklaskurite tulemused arvestatakse tervikuna võistkonnale.

5. Individuaal-võistkondlikeks võistlusteks loetakse võistlusi, kus tulemused arvestatakse üheaegselt nii üksiklaskuritele kui ka võistkonnale.

6. Võistluste iseloom määratakse igal üksikul juhul kindlaks võistlusjuhendiga.

II. VÕISTLEJAD

§ 3. VÕISTLEJATE VANUS.

7. Võistlejad jaotatakse järgmistesse vanusegruppidesse:

Noored (sünniaastate järgi).

(Noormehed ja neiud).

1955. aastal — 1937.—1940. a. sündinud,

1956. aastal — 1938.—1941. a. sündinud jne.

Täiskasvanud.

Mehed ja naised 19 a. ja vanemad.

§ 4. VÕISTLEJATE LUBAMINE VÕISTLUSTELE.

8. Võistlustest lubatakse osa võtta sportlasi, kes oskavad käsitseda relva, tunnevad lasketiirus ja laskeväljal kehtivaid määrusi ning omavad arsti loa võistlustest osavõtuks.

9. Võistlustest osavõtuks annab arst loa kindlaksmääratud vormi kohaselt koostatud nimekirjale (ülesandmise lehele) või vormistab individuaaltõendi (individuaalvõistlusteks).

§ 5. VÕISTLEJATE KOHUSTUSED JA ÕIGUSED.

10. Võistleja on kohustatud:

- a) tundma võistlusmäärusi ja harjutuse täitmise tingimusi;
- b) ilmuma õigeaegselt võistluspaigale;
- c) täitma kõiki kohtunike korraldusi;
- d) pidama kinni võistluste korrast;
- e) omama osavõtja või klassifikatsiooni pileti.

11. Võistlejal on õigus:

a) relva proovida ja harjutada laskeväljal või lasketiirus kohtunikekogu poolt määratud ajal ja kohal;

b) saada pärast väljakutset tulejoonele 5 minutit aega harjutuse täitmise ettevalmistamiseks;

c) kasutada abilist (kõrrigeerijat) optilise vahendiga vaatlemiseks (kõrrigeerimiseks) kõigis harjutustes, välja arvatud kiirlaskmised;

d) pöörduda kohtunike poole edasilükkamatuis küsimusis, mis puudutavad harjutuse täitmist; kõigil teistel juhtudel pöördub võistleja kohtunike poole suusõnaliselt või kirjalikult ainult võistkonna esindaja või kapteni kaudu. Individuaalvõistlustel peavad võistlejad pöörduma kohtunike poole võistlejate juurde määratud kohtuniku kaudu.

Märkus: Avalduse lasketulemuse ebaõige arvestuse kohta võib sekretariaadile esitada pärast esialgsete arvestustulemuste teatavaks tegemist kuni järgmise päeva kella 12-ni.

12. Võistlejad ei või olla kohtunikeks samadel võistlustel, välja arvatud erijuhtumid, kus võistlejatele on antud ülesandeks olla kontrollkohtunikeks.

13. Võistlejail on lubatud esineda ainult ühes võistkonnas.

Märkus: Varulaskureid võidakse lubada võistlustest osa võtma ainult individuaalselt.

§ 6. VÕISTKONDADE ESINDAJAD JA KAPTENID.

14. Organisatsioon, kes saadab võistlejaid võistlustele, määrab oma esindaja. Esindaja on võistkonna juhiks ja vastutab võistlejate distsipliini eest. Esindaja võib olla võistlejate hulgast, välja arvatud üleliidulised võistlused, kus esindajal ei ole õigust olla samaaegselt võistleja.

15. Esindaja ei või samadel võistlustel olla kohtunikuks.

16. Esindaja:

a) peab teadma ja täitma laskeväljadel ja lasketiirudes kehtivaid määrusi, antud võistluste korda, võistlusmäärusi ja võistlusjuhendit; informeerima õigeaegselt võistkonna liikmeid muudatustest päevakorras ja võistluste kavast;

b) ei tohi end segada kohtunike korraldustesse ega vaielda kohtunikega.

17. Esindaja vastutab:

a) võistkonna liikmete õigeaegse ilmumise eest võistlustele;

b) nimekirja õigeaegse esitamise ja loosimisest osavõtu eest.

18. Esindajal on õigus:

a) pöörduda kirjalikult või suuliselt kohtunikekogu poole;
b) paluda kohtunikekogu kontrollida vaidlust tekitanud märklehti pärast seda, kui on avaldatud esialgsed laske-
tulemused;

c) võtta nõuandva häälega osa kõigist kohtunikekogu lahtistest istungitest;

d) viibida võistluste ajal tulejoonel spetsiaalselt selleks määratud kohtades;

e) määrata võistkonna kapten.

19. Kapten juhib võistkonda. Esindaja ja treeneri puudumisel täidab kapten nende kohustusi ja kasutab neile antud õigusi. Kapteni korraldused on võistkonna kõigile laskuritele kohustuslikud.

Võistkonna kapten on kohustatud kindlustama võistkonna ladusa tegutsemise, võistkonnasisese distsipliini ja võistkonna õigeaegse ilmumise harjutuse täitmisele.

§ 7. KORRIGEERIJAJA.

20. Korrigeerija vaatleb lasketulemusi ja tal on õigus abistada laskurit nõuannetega.

21. Korrigeerija asub tulejoonel nii, et ta ei segaks võistlejaid ega kohtunikke.

22. Korrigeerijal on õigus paluda kohtunikku täpsustada tabamuse väärtust.

23. Korrigeerijal pole õigust segada end vahele kohtunike tegevusse ja korraldustesse.

III. KOHTUNIKEKOGU

§ 8. ÜLDJUHISED.

24. Kohtunikekogu määratakse võistlusi korraldava organisatsiooni ja kinnitatakse vastava kehakultuuri- ja spordikomitee poolt. Kohtunikekogu juhib otseselt võistlusi, kontrollib kehtestatud määruste täitmist laskurite poolt ja määrab kindlaks võistluste tulemused.

25. Suuremate võistluste kohtunikekogu juhtiv koosseis on kohustatud õigeaegselt ilmuma võistluspaigale, et kontrollida seadmeid, inventari ja võistluspaiga valmisolekut võistluste läbiviimiseks.

26. Kohtunikekogu otsuseid võib muuta võistlusi korraldava organisatsioon, kes kinnitas antud kohtunikekogu, või vastav kehakultuuri- ja spordikomitee ainult sel juhul, kui kohtunikekogu on rikkunud võistlusmäärusi või võistlusjuhendit.

27. Kohtunikekogu on kohustatud avaldama esialgsed lasketulemused mitte hiljem kui 4 tundi pärast laskmise lõpetamist ja lõplikud tulemused mitte hiljem kui kell 12 järgmisel päeval pärast antud harjutuse lõpetamist.

28. Kohtunikud ei või osa võtta võistlustest ja osutada tehnilist abi võistlejatele.

29. Üleliidulistel ja vabariiklikel võistlustel peab vanemkohtunikel olema vähemalt esimene kategooria; oblastite, rajoonide ja linnade võistlustel vähemalt teine kategooria; kehakultuurikollektiivide võistlustel vähemalt kolmas kategooria.

§ 9. KOHTUNIKEKOGU KOOSSEIS.

30. Kohtunikekogu koosseisu kuuluvad: peakohtunik, tema asetäitjad, võistlejate juures asuv kohtunik, informatsioonikohtunik, arst, tehniline kohtunik (relvade alal) ja tööloikude järgi:

sekretariaadis — peasekretär ja sekretärid;
tulejoonel — vanemkohtunik, sektorikohtunikud ja kontrollkohtunikud;

märkide joonel — vanemkohtunik ja sektorikohtunikud;
tulemuste arvestamise komisjonis — vanemkohtunik ja kohtunikud.

31. Suure arvu võistlejatega ja kohtunikega läbiviidaval võistlustel eraldatakse kohtunikekogust peakohtunikekogu, millesse kuuluvad: peakohtunik, tema asetäitjad, peasekretär ja vanemkohtunikud tööloikude järgi.

32. Kohtunikekogu arvuline koosseis oleneb võistlejate arvust ja võistlustingimustest.

33. Kehakultuurikollektiivide võistlustel võib kohtunikekogu koosneda peakohtunikust, kes on ühtlasi tulejoone kohtunik, märkide joone kohtunikust, kes on ühtlasi tulemuste arvestamise kohtunik, ja sekretärist.

34. Kohtunikekogule allub teenindav personal: komandant, näitajad, teenindav meeskond, tehnilised töötajad.

§ 10. PEAKOHTUNIK.

35. Peakohtunik juhib võistlusi, kindlustades nende läbiviimise vastavalt võistluskavale, -määrustele ja -juhendile.

36. Peakohtunik on kohustatud:

a) määrama vanemkohtunikest ja arstist koosneva mandaatkomisjoni võistlejate vastavuse kontrollimiseks võistlusjuhendis ülesseatud nõuetele;

b) kontrollima laskevälja või lasketiiru, spordiseadmete ja inventari korrasolekut ning vastavust võistlusmäärustele, samuti ohutustingimusi, ruumide olemasolu võistlejatele ja kohtunikele ning relvade ja laskemoona hoidmiseks;

c) läbi viima enne võistluste algust kohtunikekogu organisatsioonilis-instruktiivse nõupidamise ning kohtunike määramise vastavaile tööloikudele;

d) isiklikult läbi viima kohtunikekogu istungeid;

e) läbi vaatama avaldusi ja proteste, otsustama need ise või esitama kohtunikekogule arutamiseks;

f) esitama hiljemalt 5 päeva pärast võistluste lõppu kirjaliku aruande võistlusi korraldavale organisatsioonile.

Märkus: Peakohtunikul pole õigust tühistada või muuta võistlusjuhendiga kindlaksmääratud võistlustingimusi.

37. Peakohtunikul on õigus:

- a) ära jätta või edasi lükata võistluste läbiviimine, kui see kehtestatud määruste järgi on võimatu;
- b) teha muudatusi võistluste kavas, kui selleks on tekkinud äärmine vajadus;
- c) kõrvaldada tegevusest kohtunikke, kes rikuvad võistlusmäärusi või ei tule toime oma kohustustega;
- d) muuta kohtunike otsuseid, kui need on vastuolus võistlusmäärustega;
- e) kõrvaldada võistlejaid, kes sihilikult rikuvad võistlusmäärusi või kehtestatud üldist korda.

§ 11. PEAKOHTUNIKU ASETÄITJAD.

38. Peakohtuniku asetäitjad töötavad neile määratud tööloikudel. Peakohtuniku äraolekul asendab üks asetäitjaist teda, kusjuures tal on peakohtuniku õigused.

§ 12. PEASEKRETÄR JA SEKRETÄRID.

39. Peasekretär vastutab sekretariaadi töö organiseerimise eest.

40. Peasekretär on kohustatud:

- a) saama võistlusi korraldavalt organisatsioonilt aruande blanketid, märklehed, kantseleitarbed, ajanäitajad, varrukalindid kohtunikele ja numbrid võistlejatele;
- b) välja andma kohtunikele varrukalindid, võistlejatele numbrid ning pärast võistluste lõppu need tagasi saama;
- c) võtma vastu võistkondade esindajailt võistlustest osavõtivate võistkondade nimekirjad;
- d) läbi viima loosimise ja vormistama selle protokolliga.

Märkus: Loosimise protokollid koostatakse neljas eksemplaris. Üks antakse tulejoone vanemkohtunikule, teine võistlejate juures asuvalle kohtunikule, kolmas pannakse välja teadmiseks võistlejatele, neljas jääb sekretariaati.

e) välja panema teadmiseks laskurite ja võistkondade nimekirjad, kes võtavad harjutustest osa;

f) ette valmistama ja vormistama kontrollkaardid, märklehed ja muu dokumentatsiooni ning need välja andma vanemkohtunikele;

g) vastu võtma tulemuste arvestamise komisjoni vanem-

kohtunikult märklehed ja säilitama need kuni tulemuste kinnitamiseni kohtunikekogu poolt;

h) tulemuste arvestamise komisjonilt saabuvate kontrollkaartide ja tulejoone vanemkohtunikelt saabuvate teadete alusel määrama kindlaks võistlejate ja võistkondade poolt saavutatud kohad ning pidama arvestust järgunormide täitmise kohta võistlejate poolt;

i) ette valmistama kohtunikekogule kinnitamiseks võistluste individuaalsete ja võistkondlike tulemuste protokollid. Kohtunikekogu poolt kinnitatud protokollid võistlejatele teadmiseks välja panema;

j) ette valmistama materjalid kohtunikekogu istungi- teks, protokollima kohtunikekogu istungeid, pidama kehtestatud vormide kohaselt võistlusprotokolle, kohtunike töö kohta tabelit ja esitama selle kinnitamiseks peakohtunikule;

k) juhtima sekretäre, jaotades töö nende vahel;

l) koostama pärast võistluste lõppu tehniliste tulemuste põhjal aruande ja esitama selle kinnitamiseks kohtunikekogule;

m) kolme päeva jooksul ära andma aruande, protokollid ja kõik muud kohtunikekogu poolt kinnitatud materjalid, samuti kõik saadud materiaalsed väärtused (kantseleitarted, kohtunike varrukalandid, võistlejate numbrid jm.) võistlusi korraldavale organisatsioonile.

41. Sekretärid töötavad peasekretäri juhendite kohaselt.

§ 13. VÕISTLEJATE JUURES ASUV KOHTUNIK.

42. Võistlejate juures asuv kohtunik vastutab võistlejate relvade, laskemoona, riietuse ja jalanõude vastavuse eest võistlusmäärustele ning treeninglaskmiste organiseerimise ja läbiviimise eest.

Võistlejate juures asuv kohtunik on vahendajaks kohtunikekogu ja võistlejate vahel.

43. Võistlejate juures asuv kohtunik on kohustatud:

a) koostama treeninglaskmiste kava ja jaotama märklaud organisatsioonide vahel; määrama treeninglaskmiste ajaks laskevälja korrapidaja;

b) teatama võistlejatele päevakava ning treening- ja võistluslaskmiste graafiku;

c) esitama sekretariaadile avalduse laskevälja või laske- tiiru ettevalmistamiseks treeninglaskmisteks;

d) juhtima relvade tehnilise kohtuniku tööd;

e) vastu võtma võistkondade esindajatelt avaldusi, proteste ning need edasi andma sekretariaati;

f) informeerima võistlejaid ja võistkondade esindajaid kõigist kohtunikekogu otsustest, mis puudutavad võistlejaid.

§ 14. RELVADE TEHNILINE KOHTUNIK.

44. Relvade tehniline kohtunik on võistlejate juures asuva kohtuniku abiks. Tema vastutab võistlejate relvade vastavuse eest võistlusmäärustele, ning koostab selle kohta protokollid.

45. Relvade tehniline kohtunik on kohustatud:

a) peakohtuniku, tulejoone vanemkohtuniku ja võistlejate juures asuva kohtuniku korraldusel kontrollima võistlejate relvi;

b) treeninglaskmiste ajal viibima relvatöökojas võistlejate relvade remontimiseks.

46. Relvade tehniline kohtunik allub võistlejate juures asuvale kohtunikule ja tulejoone vanemkohtunikule.

§ 15. INFORMATSIOONIKOHTUNIK.

47. Informatsioonikohtunik vastutab võistlejatele, pealtvaatajatele ja ajakirjanduse esindajaile võistlustingimuste, võistluste käigu ja tulemuste kohta informatsiooni andmise eest.

48. Informatsioonikohtunik on kohustatud:

a) hästi teadma kõiki sportlikke saavutusi võistluste kavas olevates harjutustes, aga samuti ka võistlejate parimaid saavutusi;

b) andma informatsiooni võistluste kestel, teatades õigeaegselt võistluste käigus saavutatud parematest tulemustest;

c) avaldama kohtunikekogu korraldusi ja juhendeid, mis puudutavad võistlejaid ning võistkondade esindajaid;

d) organiseerima võistlustulemuste näitlikku väljapanekut.

Märkus: Kogu informatsioon antakse peakohtuniku loal.

§ 16. TULEJOONE VANEMKOHTUNIK.

49. Tulejoone vanemkohtunik organiseerib sektorikohtunike ja kontrollkohtunike tööd ning kindlustab harjutuste

täitmise tingimustest, võistlusmäärustest ja ohutuse nõuetest täpse kinnipidamise võistlejate poolt.

50. Tulejoone vanemkohtunik on kohustatud:

- a) esitama sekretariaadile nõudmise tulejoone ettevalmistamiseks ja varustamiseks järgneva harjutuseks;
- b) kuni võistluste alguseni kontrollima tulejoone kaugust märkide joonest.

Märkus: Kaugus märkide joonelt kuni tulejooneni (tuleala eesservani) peab vastama harjutuse täitmise tingimustele (kõrvalekaldu mine võib olla ainult 1% võrra suuremale poolele). Kaugust mõõdetakse metallmõõdulindiga mööda sirgjoont tulejoone paremalt ja vasakult küljelt kuni märkide jooneni. Mõõtmist teostab kolmest kohtunikust koosnev komisjon. Mõõtmise tulemuse kohta koostatakse akt, mille kinnitab peakohtunik.

- c) kontrollima tulejoone seadmete ja inventari valmisolekut, läbi viima sektorikohtunike ja kontrollkohtunike instrueerimise antud harjutuse täitmise tingimuste kohta ning varustama kohtunikud dokumentatsiooniga;

- d) paigutama kohtunikke tulejoonele;

- e) andma käsklusi märkide joone kohtunikele märkide tõstmiseks ja langetamiseks;

- f) andma kindlaksmääratud eel- ja täitekäsklusi;

- g) üles kirjutama kahe ajanäitaja põhjal proovi- ja võistluslaskmiste alguse ja lõpu;

- h) organiseerima järelevalvet ja isiklikult jälgima harjutuse täitmise kestel võistlusmäärustest kinnipidamist laskurite poolt;

- i) kindlustama tulejoonel tingimused, mis tagaksid harjutuste normaalse täitmise;

- j) vastama laskurite küsimustele, kui palju neil on jäänud aega laskmiseks;

- k) harjutustes, kus aega määratakse sekunditega, kontrollima perioodiliselt seadmete töö korralikkust.

Märkus: Iga vahetuse laskmise lõppemisel saabab vanemkohtunik peasekretärile arvestuskaardid ja teate võistlusmääruste rikkumise juhtumitest, samuti ka ettenägematutest vaheaegadest laskmisel.

51. Tulejoone vanemkohtunikul on õigus:

- a) teha võistlejale hoiatus, kui ta rikub võistlusmäärusi või käitub ebasportlikult;

- b) korduval rikkumisel — kasutada valjemaid karistussmäärasi, juhindudes § 40;

c) võistlusmääruste jämedal rikkumisel — kõrvaldada võistleja ilma hoiatuseta võistlustelt antud harjutuses, kandes sellest ühtlasi ette peakohtunikule.

Märkused: 1. Karistamisest teeb kohtunik märkuse võistleja kontrollkaardile.

2. Võistkondlikel võistlustel harjutuse täitmiselt kõrvaldatud võistlejat ei ole õigus selles harjutuses asendada varuvõistlejaga.

3. Kõrvaldada töölt sektorikohtunik või kontrollkohtunik, kui ta rikub võistlusmäärusi või ei tule tööga toime. Sel juhtumil tuleb viivitamatult teatada peakohtunikule, et keegi kohtunikest on tulejoonelt töölt maha võetud.

§ 17. SEKTORIKOHTUNIK.

52. Sektorikohtunik organiseerib kontrollkohtunike tööd ja jälgib isiklikult võistlusmäärustest kinnipidamist võistlejate poolt.

53. Tulejoone sektorikohtunik on kohustatud:

a) kontrollima sektori valmisolekut harjutuse täitmise algamiseks;

b) varustama kontrollkohtunikke dokumentatsiooniga;

c) paigutama laskurid kohtadele;

d) ette kandma vanemkohtunikule oma sektori valmisolekust harjutuse täitmiseks;

e) kordama kõik vanemkohtuniku käsklused;

f) edasi andma varjendisse laskuri palve korrata näitamist;

g) valvama kontroll- ja näitlike kaartide õige täitmise järele kontrollkohtunike poolt;

h) vaieldavate küsimuste lahendamiseks välja kutsuma tulejoone vanemkohtuniku;

i) vahetuse lõppemisel kokku koguma arvestuskaardid, kontrollima nende õiget täitmist kontrollkohtunike poolt ja laskurite allkirja olemasolu ning andma üle tulejoone vanemkohtunikule;

j) võistlusmääruste rikkumisel või ebasportlikul käitumisel tegema võistlejale hoiatuse ja sellest viivitamatult ette kandma tulejoone vanemkohtunikule.

§ 18. KONTROLLKOHTUNIK.

54. Kontrollkohtunik vastutab sooritatud laskude täpse arvestuse ja iga lasu õige väärtuse sissekandmise eest laskuri kontroll- ja näitlikule kaardile.

55. Kontrollkohtunik on kohustatud:

a) viibima harjutuse täitmisel laskuri läheduses ja jälgima tema laskmist;

b) registreerima iga lasu, mis laskur sooritas;

c) jälgima iga lasu tulemuse näitamist varjendist ja pärast iga lasku üles kirjutama tabamuse väärtuse kontroll- ja näitlikule kaardile;

d) laskudeseeria lõpetamisel teatama: «Seeria on lõpetatud»;

e) harjutuse täitmise tingimuste ja võistlusmääruste rikumise puhul laskuri poolt viivitamatult välja kutsuma sektorikohtuniku;

f) harjutuse lõpetamisel alla kirjutama arvestuskaardile, laskmata sellele alla kirjutada laskuril ning seejärel üle andma tulejoone sektorikohtunikule.

56. Harjutuse «Duell-laskmine» puhul on kontrollkohtunik kohustatud:

a) kontrollima lähtejoonel, kas relv on laadimata ja vinn vabastatud;

b) jälgima võistleja õiget asendit stardis;

c) mitte lubama võistlejal avada lukku ja laadida relva enne saabumist tulejoonele;

d) kontrollitava laskuri numbrile vastava märgi tabamise puhul katkestama laskmise;

e) pärast laskmise lõpetamist kontrollima, et relv oleks tühjaks laetud.

§ 19. MÄRKIDE JOONE VANEMKOHTUNIK.

57. Märkide joone vanemkohtunik vastutab märkide joone sektorikohtunike ja näitajate töö organiseerimise ning varjendis olevate võistlusmärklehtede säilitamise eest.

58. Märkide joone vanemkohtunik peab kindlustama märklehtede jaotamise vastavalt märklaudade numbritele, märkide õigeaegse tõstmise ja tabamuste arvu õige arvestuse.

59. Märkide joone vanemkohtunik on kohustatud:

a) esitama sekretariaadile nõudmise märkide joone ettevalmistamiseks seadmetega varustamiseks järjekordseks harjutuseks;

b) ilmuma koos oma kohtunikega õigeaegselt märkide joonele, kontrollima märkide joone seadmete ja inventari valmisolekut, läbi viima sektorikohtunike instrueerimise

antud harjutuse täitmise tingimuste kohta ning varustama kohtunikud dokumentatsiooniga;

c) saada sekretariaadist õigeaegselt vajaliku arvu märklehti järgnevateks harjutusteks;

d) paigutama kohtunikud kohtadele ja välja jagama märklehed.

Kui märklehtedel kasutatakse järjekorranumbreid või šifreerimist, siis koostada märklehtede jaotusleht kahes eksemplaris, ära näidates, milliste numbritega märklehed on antud millistele märklaudadele. Üks eksemplar saata sekretariaati;

e) isiklikult kontrollima, et märkide joone rajoonis väljaspool varjendit ei oleks inimesi, seejärel heiskama punase lipu ja andma signaali märkide joone valmisolekust laskmiseks; mitte lubama kõrvaliste isikute viibimist varjendis;

f) täitma tulejoone kohtuniku käsklusi märkide tõstmise ja langetamise kohta;

g) isiklikult kontrollima harjutuse täitmise kestel sektori-kohtunike ja näitajate tegevuse õigsust;

h) looma märkide joonel tingimused, et tabamusi näidatakse selgelt ja täpselt ega rikutaks märklehti;

i) kinnitama oma allkirjaga liigsete või puuduvate tabamustega märklehe (enne selle mahavõtmist märklaualt);

j) kahtlase kahekordse tabamuse puhul, kui ei kasutata kleebikuid, juurde kutsuma kaks kohtuniku ja nendega koos tegema otsuse (enne märklehe mahavõtmist). Kahekordse tabamuse olemasolu kinnitatakse kolme kohtuniku allkirjaga;

k) märklehe üheaegsel tabamisel kahe kuuliga, liigse või puuduva tabamuse puhul kontrollima naaberlaskurite märklehti ja teatama sellest viivitamatult tulejoone vanemkohtunikule.

60. Saatma regulaarselt märklehed tulemuste arvestamise komisjoni, lisades teatise saadetavate märklehtede arvu kohta ja oma märkused märklehtede kohta. Märklehed antakse üle allkirja vastu.

61. Märkide joone vanemkohtunikul on õigus hoiatada, tõsistel juhtumitel aga kõrvaldada tegevusest märkide joone kohtunikke ja näitajaid, kes rikuvad võistlusmäärusi või käituvad ebakorrektselt. Kohtuniku või näitaja kõrvaldamisel tegevusest tuleb sellest viivitamatult teatada peakohtunikule.

§ 20. MÄRKIDE JOONE SEKTORIKOHTUNIK.

62. Sektorikohtunik vastutab näitajate töö organiseerimise ja oma sektori võistlusmärklehtede säilitamise eest.

63. Sektorikohtunik organiseerib proovi- ja võistlusmärklehtede õigeaegse ettevalmistamise.

64. Märkide joone sektorikohtunik on kohustatud:

a) kontrollima sektori valmisolekut märkide tõstmiseks;
b) juhtima ja kontrollima näitajate tööd;
c) kirjutama igale proovi- ja võistlusmärklehele (enne nende mahavõtmist) tabamuste arvu ja kinnitama selle oma allkirjaga;

d) tulejoone kohtuniku nõudel laskma näitajal veelkordselt näidata viimast tabamust või teatama selle väärtuse telefoni teel;

e) märklehel esinevate liigsete või puuduvate tabamuste puhul välja kutsuma vanemkohtuniku või tema asetäitja tabamuste arvu täpsustamiseks;

f) kokku koguma iga seeria järel võistlusmärklehed ja need isiklikult üle andma vanemkohtunikule. Võistlustel, kus märklehed šifreeritakse, kinni kleepima pealiskirjad märklehtedel enne nende üleandmist vanemkohtunikule;

g) kordama kõik märkide joone vanemkohtuniku üldkäsklused ja tulejoone kohtunike korraldused.

65. Märkide joone sektorikohtunikul on õigus teha hoia- tus näitajale, kes rikub võistlusmäärusi või käitub ebakorrektselt, teatades sellest ühtlasi märkide joone vanemkohtunikule.

§ 21. NÄITAJA.

66. Näitaja vastutab tabamuse õige ja selge näitamise eest oma numbri märklehel ning märkide joone sektori-kohtunikult saadud võistlus- ja proovimärklehtede säilitamise eest.

67. Näitaja on kohustatud:

a) saama sektorikohtunikult märklehed proovi- ja võistluslaskudeks, kleebikud tabamuste jaoks ja näitekepi;

b) kontrollima saadud märklehtede vastavust oma märklaua numbriga ja asetama võistlusmärklehed laskude või laskudeseeria järjekorras;

c) kinnitama märklehe märklauale ja märkide joone sektori-kohtuniku korraldusel selle üles tõstma, kusjuures

proovi- või võistlusmärkleht tõstetakse üles siis, kui sellel on vastavad pealiskirjad. Peale selle peab proovimärklehel olema ülal vasakus nurgas selgetnähtav must triip;

d) pärast tulejoonelt antud signaali (või tabamuse puhul, kui ei ole signalisatsiooni) langetama 3—5 sek. jooksul märklehe, tabamuse ära märkima ja kinni kleepima; üles kirjutama tabamuse väärtuse märklehe alla paremasse nurka; seejärel märklehe üles tõstma ning näitama näitekepigä tabamuse väärtuse ja asukoha. Tabamuste näitamine toimub vastavalt lisale 1;

e) märkide joone sektorikohtuniku korraldusel kordama viimase tabamuse näitamist;

f) üheaegselt kahe tabamuse tekkimisel või signaali saamisel, samuti tabamuse puudumisel või kõigi teiste arusamatuste puhul viivitamatult välja kutsuma märkide joone sektorikohtuniku;

g) märkide joone sektorikohtuniku korraldusel maha võtma ja temale üle andma võistlusmärklehe.

§ 22. TULEMUSTE ARVESTAMISE KOMISJONI VANEMKOHTUNIK.

68. Tulemuste arvestamise komisjoni vanemkohtunik vastutab kontrollkohtunike töö organiseerimise ja võistlejate tehniliste lasketulemuste õige arvestamise eest.

69. Tulemuste arvestamise komisjoni vanemkohtunik kindlustab laskmise tehniliste tulemuste õige arvestamise märklehtedel ja laskurite kontrollkaartidel.

70. Komisjoni vanemkohtunik on kohustatud:

a) jälgima, et lasketulemuste arvestamise juures ei viibiks isikuid, kes ei kuulu tulemuste arvestamise komisjoni koosseisu, välja arvatud peakohtunik ja tema asetäitja;

b) läbi vaatama tulemuste arvestamise komisjoni kohtunike osavõtul vaieldavate tabamustega märklehed. Vaieldava tabamuse väärtuse määravad kindlaks komisjoni kuuluvad kohtunikud häälteenamusega ja kinnitavad selle oma allkirjaga märklehel. Tehtud otsus on lõplik;

c) pärast silmade arvestamist märklehtedel tegema vastavad parandused laskurite kontrollkaartidel;

d) kinnitama oma allkirjaga arvestuskomisjoni kohtunike poolt arvestatud lasketulemused;

e) üle andma peasekretärile läbivaadatud lasketulemustega kontrollkaardid;

f) tulemuste arvestamise komisjoni vanemkohtunikul on õigus komisjoni tööst eemaldada kohtunikku, kes ei tule toime oma ülesannetega, kandes sellest ette peakohtunikule.

§ 23. TULEMUSTE ARVESTAMISE KOMISJONI KOHTUNIK.

72. Komisjoni kuuluv kohtunik vastutab tabamuse väärtuse kindlaksmääramise ja silmade arvestuse eest märklehtedel.

73. Komisjoni kuuluv kohtunik on kohustatud:

a) kindlaks määrama ja välja kirjutama märklehtedel olevate tabamuste väärtused, kokku arvestama silmade arvu märklehtedel ja kinnitama tulemuse oma allkirjaga;

b) üle andma komisjoni vanemkohtunikule vaieldavate tabamustega märklehed;

c) pärast tehnilise tulemuse kinnitamist komisjoni vanemkohtuniku poolt eemaldama kleebikud märklehtedelt, tegema parandused kontrollkaartidele, kui lasu hinne on määratud ebaõigesti, ja need alla kirjutama.

Märkus: Harjutustes, kus laskmine toimub ilmutavate või liikuvate märkide pihta, määratakse lasketulemused kindlaks vahetult märkide joonel. Tabamuse olemasolu ja väärtuse määravad kindlaks kolm kohtunikku. Iga tabamus märgitakse üles, kleebitakse kinni ja tulemused kantakse protokollile.

§ 24. VÕISTLUSTE ARST.

74. Võistluste arst kuulub kohtunikekogusse peakohtuniku abi õigustega meditsiini alal ja võtab osa kohtunikekogu tööst.

Märkus: Suure mastaabiga võistluste läbiviimisel kutsutakse nende teenindamiseks vajalik arv meditsiiniala töötajaid.

75. Võistluste arst:

a) kontrollib, kas osavõtjate nimekirjadel esineb arsti viisa võistlustele lubamise kohta, ning teatab tulemustest peakohtunikule;

b) teostab meditsiinilist vaatlust võistlejate üle võistluste käigus;

c) organiseerib võistlejate arstlikke järelevaatusi haigestumiste, traumade jm. juhtumitel ning otsustab, kas võistleja võib jätkata võistlust;

d) kindlustab medpersonalil valve tulejoonel vastavalt laskegraafikule;

e) valvab sanitaar-hügieeniliste nõuete täitmise üle võistluste läbiviimisel ja kontrollib vee ning toiduainete kvaliteeti toitlustuspunktides;

f) tagab arstiabi vigastuste ja haigestumiste puhul;

g) esitab päeva jooksul pärast võistluste lõppu peakohtunikule aruande võistluste meditsiinilis-sanitaarse teenindamise kohta, märkides ära haigestumiste ja vigastuste juhud.

§ 25. VÕISTLUSTE KOMANDANT.

76. Võistluste komandant vastutab laskmise ohutuse eest võistluste läbiviimisel, laskevälja või lasketiiru õigeaegse ettevalmistamise ja varustamise eest võistlusharjutuste täitmiseks ja treeninguteks, samuti ka abiruumide ettevalmistamise ja varustamise ning tehniliste töötajate töö eest.

77. Komandant on kohustatud:

a) kontrollima ametiruumide valmisolekut ja varustama need inventariga;

b) majutama võistlejad, kohtunikud ja teenindava personali;

c) organiseerima ametiruumide valve;

d) kontrollima laskeväljade seadmete korrasolekut ja kindlustama ohutusabinõude rakendamise laskeväljal;

e) sekretariaadi nõudmisel ette valmistama laskevälja järjekordseiks harjutusteks (side, kabiinid, lipud, kohad pealtvaatajaile ja kohtunikele, valve, näitekepid, kotid, märklauad jms.);

f) ette valmistama teadete tahvlid;

g) osa võtma kohtunikekogu istungitest.

78. Komandandi käsutuses on meeskond märkide paigutamiseks ja märklehtede kleepimiseks, telefonistid, valvurid jm. tehnilised töötajad.

79. Võistluste komandant allub peakohtunikule.

IV. VÕISTLUSMÄÄRUSED

§ 26. ÜLDJUHISED.

80. Laskeväljal või -tiirul ei ole lubatud ühelt tulejoonelt üheaegselt läbi viia võistlus- ja treeninglaskmisi.

81. Kõigil võistlustel on keelatud ühe ja sama harjutuse täitmine üle ühe korra.

82. Harjutused täidetakse vastavalt võistluskavale ja võistluslaskmiste graafikule. Päevad, vahetused ja märklauad määratakse kindlaks võistluste-eelsel päeval loosimise teel, kusjuures individuaal-võistkondlikel võistlustel võib loosimine toimuda võistkondade vahel. Sel juhul jaotatakse märklauad ja vahetused võistkonna liikmete vahel võistkonna esindaja või kapteni poolt.

83. Harjutuse täitmine peab lõppema võistlusjuhendiga kindlaksmääratud ajal.

84. Võistluste graafiku muutmine laskevälja ettevalmistamata ebasoodsate ilmastikuolude jms. tõttu toimub peakohtuniku korraldusel ainult äärmise vajaduse puhul.

85. Juhul, kui tiheda udu, vihma, lumesaju või tugeva tuule tõttu on võimatu laskmist jätkata, katkestab peakohtunik harjutuse täitmise, märkides ära aja, mil anti käsklus tule lõpetamiseks.

Katkestatud harjutust tuleb jätkata ja lõpetada samal päeval. Kui samal päeval ei ole võimalik harjutust lõpetada, siis viia harjutuse jätkamine üle järgmisele päevale.

86. Kui laskmine on katkestatud tehnilistel põhjustel või käesolevate määruste p. 85 ettenähtud põhjustel üle ühe tunni, on võistlejal õigus lasta kaks täiendavat proovilasku selleks määratava lisaaja vältel, vastavalt täidetava harjutuse tingimustele.

Kiirlaskmistel antakse sel puhul seeria proovilaske.

Laskmisel märgi «Jooksev hirv» pihta antakse üksik- ja kaksikproovilaskude sooritamiseks 2 märgi jooksu.

87. Kui laskmine on katkestatud lühikeseks ajaks, kuid kauemaks kui üks minut, siis on võistlejal õigus nõuda

laskmiseks lisaaega, mis oleks võrdne tekkinud vaheajaga.

88. Pärast võistlejate väljakutset tulejoonele harjutuse täitmiseks antakse 5 minuti järel käsklus «Tuld!».

Võistleja, kes saabub tulejoonele pärast käsklust «Tuld!», kaotab õiguse osa võtta antud harjutusest.

89. Võistkondlikel võistlustel teatatakse võistkondade koosseisud hiljemalt kell 17 antud harjutuse täitmise eelsel päeval.

90. Võistkonna põhilaskuri asendamine varulaskuriga on lubatud kuni harjutuse täitmise alguseni.

91. Harjutuse täitmisel peavad võistlejad käsitsema nii relva kui ka sihtimisseadeldisi iseseisvalt. Takistuste ja vigade kõrvaldamiseks võib laskur kohtuniku loal kasutada korrigeerija, relvuri või mõne teise isiku abi.

92. Võistlejal on lubatud vahetada relva teise samakaliibrilise relvaga.

93. On lubatud relva puhastamine, läbilükkamine ja jahutamine ükskõik mis viisil.

§ 27. MÄRKLEHED.

94. Võistlustel lastakse musta südamikuga või kontuurmärklehtedesse. Märgid on jaotatud 5 või 10 kontsentriiliseks ringiks või ovaaliks, mis vastavad kindlaksmääratud silmade arvule. Märklehed valmistatakse tihedast paberist või kartongist. Kontsentriiliste ringide ja ovaalide suurus märklehtedel ei tohi ületada kindlaksmääratud mõõteid.

95. Musta südamikuga proovimärklehel peab olema ülal vasakus nurgas must triip, mis oleks selgesti nähtav tulejoonelt.

96. Võistlusmärklehel peab olema järgmine pealiskiri: märklaua nr., vahetuse nr., võistleja perekonnanimi, harjutuse ja laskeasendi nimetus, märklehe järjekorranumber ja kuupäev või märklehe šiffer ja kuupäev.

Pealiskiri asub ülemisel parempoolsel serval ja kinnitatakse sekretäri allkirjaga või vastava templiga.

97. On keelatud üheaegselt välja panna võistlus- ja proovimärklehti, aga samuti üle kahe võistlusmärklehe ühe võistleja kohta, välja arvatud harjutustes, kus märk koosneb mitmest märklehest.

98. Märklehed pannakse kõigile võistlejatele üles ühe kõrguselt, vastavalt lasketiiru või laskevälja seadmetele.

§ 28. RELVAD.

99. Võistlustele lubatakse korras relvi, mis oleksid ohutud võistlejatele ja ümberolijatele.

Võistlustel kasutatavad relvad jaotatakse kolme klassi: armee teenistuspüssid ja -püstolid-revolvrud, väiksekaliibrilised ja täiskaliibrilised vabapüssid ja -püstolid-revolvrud ning väiksekaliibrilised spordipüssid ja -püstolid-revolvrud.

Vastavalt klassifikatsioonile esineb relvade puhul järgmisi piiramisi:

a) *Armee teenistuspüssid.*

Kaal mitte üle 4,5 kg.

Vintpüssi üldpikkus täägita 123 sm, täägiga mitte üle 166 sm. Üleliidulistel võistlustel lastakse täägita vintpüssist.

Päästiku surve mitte vähem kui 1,5 kg.

On lubatud: sobitada püssilaadi vastavalt vintrauale, sihiku ja kirbu parandused, nonius kirbu aluse juures, rihma kinnitamine rihmakesega sihiku juures.

Armee relvastuse hulka arvatud vintpüssi raskemaks muutmine ja teiste muudatuste tegemine selle juures pole lubatud.

b) *Armee teenistuspüstol-revolver.*

Vintraua pikkus mitte üle 15 sm.

Sihtjoone pikkus mitte rohkem kui 22 sm.

Päästiku surve mitte vähem kui 1,36 kg.

Optiline sihik on keelatud.

Sihtimisseadeldiste puhul ei tohi kasutada «nõksudega» mehhanisme ega konstruktsioone, mis võimaldaksid sihiku või kirbu ümberasetamist ilma vastava instrumendita.

Kui kasutatakse spetsiaalset käepidet, siis selle laius täisnurga all vintrauale juurdelisatud vahenditega ei tohi olla üle 5 sm.

Kaliiber on 7,6 kuni 9,65 mm.

Käepideme kuju peab olema selline, et käepide puudutaks ainult käe rannet.

c) *Vabapüss.*

Kaal koos abivahenditega (konkskabaraua ja šampinjoni, rihmata) mitte üle 9 kg.

Sihik vaba, välja arvatud optiline. Sihtimisel võib laskur kasutada üht läätsa (ükskõik mis värvi) või tavalist klaasi, kui laskur ei kanna prille.

Püssilaad ei tohi olla erikujuline või erimõõdetega, mis looks tugipunkti rinnal.

Šampinjoni alumise pinna kaugus vintrauast ei tohi olla üle 20 sm.

Täiskaliibrilise vintpüssi kaliiber ei tohi olla üle 8 mm, väiksekaliibrilisel üle 5,6 mm.

M ä r k u s : Vintpüssil, mida kasutatakse laskmisel märgi «Jooksev hirv» pihta, ei tohi päästiku surve olla vähem kui 1 kg.

d) *Vabapüstolid-revolvr*id.

Sihik vaba, välja arvatud optiline. Sihtimisel võib laskur kasutada üht läätsa (ükskõik mis värvi) või tavalist klaasi, kui laskur ei kanna prille.

Käepideme kuju peab olema selline, et käepide puudutaks ainult käe rannet.

Relva peab käest eemaldama ilma mõne seadeldise eelneva vabastamiseta.

Täiskaliibrilise püstoli-revolvri kaliiber on 7,6 mm kuni 9 mm, väiksekaliibrilisel kuni 5,6 mm.

e) *Spordipüssid*.

Kaal mitte üle 4,5 kg (rihmata).

Sihik vaba, välja arvatud optiline.

Sihtimisel võib laskur kasutada üht läätsa (ükskõik mis värvi) või tavalist klaasi, kui laskur ei kanna prille.

Konkskabaraud ja šampinjon on keelatud.

Püssilaad ei tohi olla erikujuline või erimõõdetega, mis looks tugipunkti rinnal.

Päästiku surve mitte vähem kui 0,5 kg.

Vintpüssi kaliiber on kuni 5,6 mm.

f) *Spordipüstolid-revolvr*id.

Kaal koos raskustega mitte üle 1,5 kg.

Sihik vaba, välja arvatud optiline.

Sihtimisel võib laskur kasutada üht läätsa (ükskõik mis värvi) või tavalist klaasi, kui laskur ei kanna prille.

Päästiku surve mitte vähem kui 0,5 kg.

Sihtjoone pikkus mitte üle 26 sm.

Käepideme laius juurdelisatud seadeldistega ei tohi olla üle 5 sm. Käepideme kuju peab olema selline, et käepide puudutaks ainult käe ranget.

Püstoli kaliiber on kuni 5,6 mm.

100. Kõik võistlejate relvad, mis on ette nähtud võistluslaskmisteks, peavad enne (kindlaksmääratud ajal) olema esitatud kohtunikekogule, et eespool märgitud tingimuste kohaselt kontrollida nende ohutust ja vastavust võistlusmäärustele.

Relva mudel, number ja ülevaatus tulemused kantakse protokollile.

§ 29. ABIVAHENDID.

101. Relvadele lubatakse kinnitada järgmisi abivahendeid:

a) püssirihma laiusega mitte üle 4 sm, kuid seda on lubatud kasutada ainult põlvelt- ja lamades-asendist laskmisel (ilma toe kasutamisetä);

b) konkskabarauda — ainult vabamudeli relvadel;

c) šampinjoni — ainult püstiasendist laskmisel vabapüssile ettenähtud harjutustes;

d) seent — vabapüstoli käepidemele;

e) ükskõik mis värvi läätsa või tavalist klaasi sihtimis-seadeldistele, kui laskur ei kannu prille, välja arvatud armee teenistusrelvadel.

102. Võistlejal on lubatud võistlustel kasutada järgmisi abivahendeid:

a) prille igasuguste klaaside ja diafragmaga;

b) kotte või mättaid lamades toelt laskmisel;

c) üht saepuru-, vati- vms. täidisega kotti-muhvikest, mis asetatakse labajala pealse alla põlvelt-asendist laskmisel. Muhvi diameeter on 12—14 sm või 17—18 sm ja pikkus mitte üle 20 sm. Kasutada lubatakse ainult neid kotte-muhve, mis on välja antud laskevälja või lasketiiru poolt;

d) ükskõik mis materjalist 2—5 sm paksust vaipa ja 2—3 mm paksust pealisriiet, mis asetatakse vaiba katteks.

§ 30. VÕISTLEJA RIIETUS.

103. Võistleja riietus peab võimaldama kohtunikul kontrollida laskeasendit, segamata laskurit harjutuse täitmisel.

Üleriiete peal on lubatud kanda laskeriidetust. Laskekuue

vasakul rinnal peab olema spordiühingu või ametkonna embleem.

104. Laskekuue mõlemale varrukale ja ühele õlale ning samuti pükste mõlemale põlvele on lubatud peale õmmelda või kinnitada pehmed pealised (karusnahksed, vildist, vattist, kummist vm.). Pealise paksus koos riidega ei tohi ületada 10 mm (kokkupandult — 20 mm).

Pealised varrukatel võivad ulatuda varruka ülaservalt kuni 10 sm allapoole küünarnukki. Pealise laius ei tohi ületada 16 sm.

Püssirihma libisemise vältimiseks on lubatud laskekuuele kinnitada haak või riba-pealisõmblus.

105. Jalanõud — vabad. Keelatud on lasta säärsaabastes, mis katavad põlveõndla, naelsaabastes või viltides.

106. Juhul, kui tulejoonel on üle 10° külma, lubatakse lasta poolkasukas, viltides ja vattpükstes.

107. Kõigil laskmistel on lubatud kasutada harilikku kinnast ükskõik mis materjalist. Kinda mansett võib katta kätt mitte kaugemalt kui 5 sm käelabast. Kinda paksus ükskõik mis kohast ei tohi ületada 8 mm (kokkupandult — 16 mm).

108. Riietusele on keelatud moodustada kunstlikke tuge-
sid, külge õmmelda või kinnitada varjatud ribasid-pealisõmblusi.

§ 31. LASKEASENDID.

109. Laskmine vintpüssist toimub püsti-, põlvelt- ja lamades-asendist. Püstolitest — ainult püsti-asendist.

110. *Lamades-asend.* Laskur lamab alusmatil. Relva hoitakse ühe õla ja vastaskäega. Relva hoidva käelaba alumine külg peab olema maapinnast või alusmatist vähemalt 15 sm kõrgusel. Küünarnukid toetuvad alusmatile.

Relva hoidva käe küünarvars, kuue varrukas, püssilaad ja kabaraua konks peavad selgesti olema eraldatud maast või alusmatist. On lubatud püssirihma kasutamine relva hoidval käel.

Lamades-asendist laskmisel on keelatud:

a) kasutada lohukesi küünarnukkide jaoks;

b) kasutada üheaegselt tuge ja püssirihma.

111. *Põlvelt-asend.* Laskur istub kõverdatud jalal. Ühe jala põlv ja saapanina ning teise jala tald toetuvad alusmatile. Jala laba, millel laskur istub, võib olla painutatud vertikaalset ükskõik kummale poole kõrvale, kuid mitte üle

30°. Relva hoitakse ühe õla ja vastaskäe randmega, mille küünarnukk toetub põlvele või on sirutatud üle selle, kuid mitte rohkem kui 10 sm. On lubatud püssirihma kasutamine relva hoidval käel ja asetada jalapealse alla saepuru-, vati- vms. täidisega muhv-kotike nii, et põlv ja saapanina toetuk- sid alusmatile.

Põlvelt-asendist laskmisel on keelatud:

- a) asetada käsivars reiele või toetuda rinnaga reiele;
- b) panna riidehõlma või muid esemeid põlve või kanna alla;
- c) puudutada istmikuga kotti või alusmatti.

112. *Püstiasend*. Laskur seisab vabalt, kasutamata kõrvalist tugipunkti. Relva (vintpüssi) hoitakse ühe õla ja vas- taskäe randmega. Käe õlapoolset osa on lubatud suruda vastu keha.

Püstiasendist laskmisel on keelatud:

- a) kasutada püssirihma;
- b) end võötada, selleks et moodustada tuge;
- c) kasutada padrunitaskut, pikksilma jms. toeks.

113. *Asend püstolist-revolvrilist laskmisel*.

Laskur seisab vabalt, kasutamata kõrvalist tugipunkti. Relva hoitakse ühe vabalt väljasirutatud käega.

Laskmisel püstolist-revolvrilist on keelatud:

- a) toetada relva hoidvat kätt teise käega;
- b) suruda relva hoidva käe õlapoolset osa vastu keha;
- c) puudutada varrukaga püstoli käepidet;
- d) puudutada seenega käerannet.

114. Laskmisel kõigist asendeist on keelatud:

a) puudutada relvaga või temale kinnitatud abivahendi- tega tuge (välja arvatud need harjutused, kus on lubatud kasutada tuge) või muid kõrvalisi esemeid;

b) puudutada päästikule suruva käega teist kätt või püs- sirihma, samuti puudutada vintpüssiga püssirihma (välja arvatud selle kinnituskoht);

c) puudutada keha, jala või käega kõrvalisi esemeid, kasutades neid toena;

d) asetada püssilaadi riidehõlma alla;

e) püstitada varjeid, mis ei võimalda jälgida laskurit, ja loovad ühtlasi täiendava kaitse tuule, päikese ja sademetest;

f) nihkuda laskmiseks ettepoole tulejoont.

§ 32. LASKMISE KORD.

115. Laskevõistlused algavad ja lõpevad määratud ajal kohtunike käskluste (signaalide) järgi.

116. Laskeaeg teatatakse kohtuniku poolt enne harjutuse täitmisele asumist ja arvestatakse käsklusest «Tuld!» kuni käskluseni «Lõpp!». Ilmuvate märkide pihta laskmisel arvestatakse aega märgi täieliku ilmumise momendist kuni kadumise algmomendini.

Aja arvestamisel kasutatakse kolme kella, kiirlaskmistel kolme stopperit. Lahkuminekute puhul kellade ja stopperite juures jäetakse kõrvale suurim ning väikseim aeg ning arvestatakse faktiliseks ajaks kolmanda kella või stopperi aeg. Kui liikuvate või ilmuvate märkide pihta laskmisel kasutatakse automaatseadeldisi, siis kontrollitakse mehhanismide töö täpsust perioodiliselt kolme stopperiga.

Seadeldis loetakse võistluskõlblikuks, kui selle töötamisel kõrvalekalle määratud ajast pole suurem kui 0,2 sek.

117. Tuld lubatakse võistlustel avada ainult tulejoonel tulejoone vanemkohtuniku käskluse või signaali järgi, milleks antakse ettevalmistus- ja täitekäsklused. Ettevalmistuskäsklusteks on: «Valmis olla!» ja «Laadida!». Täitekäskluseks on «Tuld!» või kindlaksmääratud signaal. Käskluse järel «Valmis olla!» on võistlejal õigus võtta sisse laskeasend. Laadida on lubatud relva ainult käskluse «Laadida!» järel. Olles veendunud võistlejate valmisolekus annab kohtunik käskluse «Tuld!», mille järel lubatakse alustada laskmist.

Ilmuvate ja liikuvate märkide pihta laskmisel on käskluseks «Tuld!» märgi ilmumine.

Laskmisel eelneva jooksuga on lubatud avada tuld pärast jõudmist tulejoonele.

118. Tule lõpetamiseks antakse käsklus «Lõpp!» või signaal (vile, kellalööök jne.).

Ilmuvate ja liikuvate märkide pihta laskmisel on käskluseks «Lõpp!» märgi pöördumine serviti või selle kadumine.

119. Pärast käsklust «Lõpp!» on laskur kohustatud laskmise lõpetama, relva tühjaks laadima ja selle asetama tulejoonele avatud luku või vabastatud vinnaga.

120. Võistluskude iga seeria on võistleja kohustatud sooritama lahkumata oma tulepositsioonilt, s. o. kohalt tulejoonel, mis on eraldatud laskurile harjutuse täitmiseks.

121. Harilikuks seeriaks laskmisel loetakse 10 võistluslasku. Üksikutes harjutustes on seerias lubatud teistsugune arv laskusid vastavalt harjutuse täitmise tingimustele.

122. Proovilasud on lubatud vastavalt harjutuse täitmise tingimustele nii harjutuse täitmise algul kui ka võistlusseeriate vahel, välja arvatud harjutuste täitmisel, kus proovilaskude sooritamiseks on eraldatud eri aeg.

Märkus: Aeglaseks laskmiseks nimetatakse laskmist, kus lasujaoks antakse vähemalt 1 min. Aeglane laskmine toimub harilikult musta südamikuga märki.

Kiirlaskmisteks nimetatakse laskmisi, kus igaks lasuks lubatud aega mõõdetakse sekundites või sekundi murdosades.

Kiirlaskmisel kasutatakse harilikult kontuurmärke.

123. Iga lask võetakse arvesse ja selle kordamine ei ole lubatud, sõltumata sellest, kas ta on sooritatud laskuri tahtel või mitte, välja arvatud juhud, mis on ette nähtud § 43.

V. LASKEHARJUTUSTE TÄITMISE TINGIMUSED JA KORD

§ 33. HARJUTUSED ARMEE TEENISTUSPÜSSIST.

Laskmine lahtise sihikuga.

Harjutus nr. 1. *Laskmine lamades-asendist, 10 lasku 100 m.* Laskmine toimub toeta, püssirihma kasutamisega.¹ Märk nr. 4. Laskude arv: 3 proovi- ja 10 võistluslasku. Aega proovilaskudeks — 5 min., võistluslaskudeks — 15 min.

Harjutus nr. 2. *Laskmine lamades-asendist, 10 lasku 300 m.* Laskmine toimub toeta, püssirihma kasutamisega.¹ Märk nr. 3. Laskude arv: 3 proovi- ja 10 võistluslasku. Aega proovilaskudeks — 5 min., võistluslaskudeks — 15 min.

Harjutus nr. 3. *Laskmine lamades-asendist, 20 lasku 300 m.* Laskmine toimub toeta, püssirihma kasutamisega. Märgid nr. 3 või 9-a. Laskude arv: 6 proovi- ja 20 võistluslasku, kahes seerias à 10 lasku. Aega proovilaskudeks — 10 min., võistluslaskudeks — 20 min. 10-lasulisele seeriale.

Märkus: Harjutuste numbrid on näidatud vastavalt üleliidulisele ühtsele spordiklassifikatsioonile 1953. a.

Harjutus nr. 4. *Laskmine lamades-asendist, 5+5 lasku (kiirlaskmine) 300 m.* Lastakse: esimene 5-lasuline seeria toeta, püssirihma kasutamisega, teine 5-lasuline seeria toelt, püssirihma kasutamata. Märk nr. 9-a. Laskude arv: 10 võistluslasku, proovilasud pole lubatud. Aega 5-lasuliseks seeriaks — 30 sek.

¹ Klassifikatsioonivõistlustel III spordijärgu normatiivide täitmisel võib harjutusi sooritada toe kasutamisega, kuid sel juhul on püssirihma kasutamine keelatud.

Kohtuniku käskluse «Laadida!» järel laeb laskur lamades-asendis relva ja langetab püssikaba alusmatile. 5 sekundit enne täitekäsklust «Tuld!» antakse käsklus «Tähelepanu!». Käskluse «Tuld!» järel sooritab laskur tuge kasutamata 5 lasku. Teine seeria täidetakse samuti kui esimene, kuid kasutatakse tuge. Võistlustel asuvad harjutust üheaegselt täitma vähemalt viis laskurit.

Harjutus nr. 5. *Laskmine 3-st asendist, 30 lasku (3×10) 300 m.* Laskmine toimub lamades-, põlvelt- ja püstiasendist (märgitud järjekorras). Märk nr. 3. Laskude arv: 3 proovi- ja 10 võistluslasku igast asendist. Aeg — 2 tundi (proovilaskudeks — 6 min. kolmele lasule, võistluslaskudeks — 20 min. 10-lasulisele seeriale).

Märkus: Proovi- ja võistluslaskude vahel (5 kuni 10 min.) ning üleminekul ühest asendist teise tekkinud vaheajad kuuluvad harjutuse täitmiseks lubatud üldaja — 2 tunni sisse.

Harjutus nr. 6. *Laskmine 3-st asendist, 60 lasku (3×20) 300 m.* Laskmine toimub lamades-, põlvelt- ja püstiasendist (järjekord vaba). Märk nr. 3. Laskude arv: 6 proovi- ja 20 võistluslasku igast asendist, kahes 10-lasulises seerias. Aeg — 3 tundi (kokku proovi- ja võistluslaskudeks).

Harjutus «Duell-laskmine». Võistkondlik harjutus eelneva jooksuga ja laskmisega lamades-asendist 300 m. Märk nr. 6 — kontuur (kahes kõrvuti asuvas sektoris à 5 märki). Laskude arv: piiramata. Aeg — mitte üle 30 sek.

Kohtuniku väljakutsel tulevad tulejoonest 25 m kaugusel asuvale stardijoonele kaks 5-liikmelist võistkonda. Varjendist ilmuvad kahes sektoris 10 märki. Sektorite vahemaa 5—7 m (eraldatud lipuga). Märkide kaugus üksteisest 1,5—2 m.

Käskluse järel «Starti!» heidavad laskurid maha nii, et küünarnukid, põlved ja rind puudutavad maad. Relv on laadimata, lukk suletud, vinn vabastatud. On keelatud ületada küünarnukkidega stardijoont. Kohtunik annab käskluse «Tähelepanu!» ja mõne sekundi järel uue käskluse «Marss!».

Kohtuniku käskluse (signaali) «Marss!» järel jooksevad laskurid tulejoonele, laevad relva, heidavad maha (või heidavad maha ja laevad relva) ja tulistavad oma sektori märke.

Ühe või mitme laskuri enneaegsel (enne signaali) startimisel saavad süüdlased hoiatuse, ja start korratakse. Starti-

mise teistkordsel rikkumisel ühes ja samas jooksus võetakse neilt laskureilt õigus osavõtuks antud jooksust, teiste võistlejate jaoks start korratakse.

Laskuritel on keelatud jooksu ajal vahetada kohti ja avada lukku enne tulejoonele jõudmist (tulejoone laius 3 m). Selle nõude rikkumisel kaotab laskur õiguse laskmiseks antud jooksus.

Tabatud märk langetatakse viivitamatult.

Märgi langetamisel ühes sektoris loetakse teise sektori laskur, kelle järjekorranumber vastab tabatud märgile, «rivist» väljalangenuks ja kontrollkohtunik ei luba tal jätkata laskmist ega edasi anda oma padruneid teistele võistlejatele. Laskur, kes ei täitnud kontrollkohtuniku korraldust, saab hoiatuse ja juhul kui antud võistkond võitis jooksu, määratakse ümberjooks, millest hoiatuse saanud laskur osa ei võta.

Kontrollkohtuniku või teenindava meeskonna süü läbi tekkinud eksituste puhul, mis mõjustasid jooksu tulemust, määratakse ümberjooks. Kui märgi varda tabamisel märk langetati, siis peab selle asemele tõstetama maleruudustiku värvi näitekepp ja jooks korratakse.

Harjutuse «Duell-laskmine» võib läbi viia igasuguse arvu võistkondadega. Võistlused viiakse läbi ringsüsteemis (iga meeskond kohtub jooksudes järjekorras kõigi teiste meeskondadega). Suure arvu võistkondade osavõtu puhul viiakse võistlused läbi võistkondade jaotamisega gruppidesse.

Võistkonnad, kes saavutasid gruppides esimese, teise jne. koha, kohtuvad omavahel vastavalt saavutatud kohtadele: esimene esimesega, teine teisega jne.

Tulejoonele jooksmisel on lubatud tugikäele asetada püssirihma. Kontrollkohtunik asub tulejoonel laskuri taha vasakule ja kui laskur «langeb välja» võistlusest, asetab käe laskuri paremale õlale. Pärast laskmist on kontrollkohtunik kohustatud kontrollima, kas laskuri relv on tühjaks laetud, mille järel lubab tal lahkuda tulejoonelt.

Võistkond, kes esimesena tabas oma sektori märgid, loetakse võitjaks. Võitjal registreeritakse aeg, mille ta kulutas stardi algusest kuni viimase märgi langetamise alguseni. Teisele meeskonnale arvestatakse kaotus.

Aeg fikseeritakse kolme stopperiga, selleks määratud kohtunike-ajamõõtjate poolt ja kantakse protokollis.

Kui 30 sekundi jooksul kumbki meeskond ei saavutanud võitu, arvestatakse mõlemale meeskonnale kaotus.

Laskmine optilise sihikuga vintpüssist.

Harjutus nr. 1.

Märk nr. 1 — jooksev kuju (märkleht nr. 8-a), mis liigub 12 m laiusel rindel 5 korda kiirusega 3 m/sek. vaheaegadega 8—10 sek. paremalt vasakule ja vasakult paremale. Kaugus märgini 280—320 m.

Märk nr. 2 — kuulipilduja (märkleht nr. 10), ilmub üks kord 45 sekundiks. Märgi ilmumist saadab varjendist laskmine paukpadrunitega. Kaugus märgini 560—600 m.

Märk nr. 3 — peakuju (märkleht nr. 5-a), mis liigub 9 m laiusel rindel 6 korda kiirusega 1,5 m/sek. vaheaegadega 8—10 sek. paremalt vasakule ja vasakult paremale. Kaugus märgini 180—220 m.

Märk nr. 4 — rinnakuju (märkleht nr. 6) ja peakuju (märkleht nr. 5), mis ilmuvad üheaegselt 6 korda katte varjust, mille laius on 2 m. Märk ilmub 3 sekundi jooksul, jääb liikumatuks 5 sek. ja kaob kiiresti. Kaugus märgini 320—350 m.

Harjutus nr. 2.

Märk nr. 1 — jooksev kuju (märkleht nr. 8-a), mis liigub 12 m laiusel rindel 5 korda kiirusega 3 m/sek. vaheaegadega 8—10 sek. paremalt vasakule ja vasakult paremale. Kaugus märgini 280—320 m.

Märk nr. 2 — kuulipilduja (märkleht nr. 10), ilmub üks kord 45 sekundiks. Märgi ilmumist saadab varjendist laskmine paukpadrunitega. Kaugus märgini 560—600 m.

Märk nr. 3 — kuulipilduja (märkleht nr. 10), ilmub üks kord 60 sekundiks. Märgi ilmumist saadab varjendist laskmine paukpadrunitega. Kaugus märgini 420—450 m.

Märk nr. 4 — kaheksa jooksvat kuju (märkleht nr. 8), mis ilmuvad üks kord 30 m laiusel rindel 60 sekundiks. Kaugus märgini 250—300 m.

Aeg harjutuse täitmiseks määratakse kindlaks märkide ilmumisega, kuid mitte enam kui 10 min. pärast käsklust «Edasi!». Padrunite arv harjutuseks — 20. Harjutuse alustamisel asuvad padrunid padrunitaskus.

Harjutuste täitmise tingimused ja kord. Harjutust täidavad kaks laskurit: üks tulistab, teine on vaatleja. Harjutuse täitmine arvestatakse ainult sellele, kes laseb.

Maskeerimisnõuete täitmine on kohustuslik. Laskurid

asetuvad 60 m kaugusele tulejoonest, kohtuniku käsklusel valmistuvad roomamiseks. Üks neist laeb relva ja asetab päästiku kaitsevinna. Käskluse «Edasi!» järel alustab ta roomates edasiliikumist. Vaatleja teostab vaatlust ja liigub edasi laskuri korraldusel. Kui laskur läheneb tulejoonele, käsib kohtunik näidata esimest märki. Laskur avab iseseisvalt tule. Tabatud märk, pööreldes oma telje ümber, kaob iga kord varjendisse. Pärast märgi nr. 1 tabamist laeb laskur uuesti relva, mille järel kohtunik annab käsu näidata märki nr. 2, mille pihta laskur jälle avab iseseisvalt tule.

Pärast märgi nr. 2 tabamist annab kohtunik teistkordselt käskluse «Edasi!», mille järel laskur on kohustatud pärast relva laadimist ja päästiku kaitsevinnastamist liikuma 100—120 m edasi ja asuma uuele tulejoonele. Vaatleja liigub uuesti laskuri korraldusel edasi ja teostab vaatlust temale juhatatud sektoris.

Pärast tulejoonele asumist antakse signaal märgi nr. 3 ning selle tabamise järel märgi nr. 4 näitamiseks.

Harjutuses nr. 2 ilmub märk nr. 4 15 sek. hiljem kui märk nr. 3. Iga märk kaob pärast seda, kui selles on normatiivides ettenähtud arv tabamusi. Kui kas või ühes märkidest on normatiivides ettenähtud nõuetest vähem tabamusi, katkestatakse harjutuse edasine täitmine.

Harjutus lamades-asendist, laskmine 20 lasku 600 m. Laskmine toimub toeta, püssirihma kasutamisega. Märk nr. 3. Laskude arv: 5 proovi- ja 20 võistluslasku, kahes 10-lasulises seerias. Aeg — 45 min., proovilaskudeks — 10 min.

§ 34. HARJUTUSED VABAPÜSSIST.

Harjutus nr. 7. *Laskmine 3-st asendist, 60 lasku (3×20) 300 m.* Laskmine toimub püsti-, põlvelt- ja lamades-asendist, laskuri poolt valitud järjekorras. Üleminek ühelt asendilt teisele on lubatud ainult vastava asendi seeriatega lõpetamisel. Märk nr. 3. Laskude arv: 5 proovi- ja 20 võistluslasku igast asendist, kahes seerias à 10 lasku märklehte. Aeg — 3 tundi 30 min. (kokku proovi- ja võistluslaskudeks).

Harjutus nr. 8. *Laskmine 3-st asendist, 120 lasku (3×40) 300 m.* Laskmine toimub püsti-, põlvelt- ja lamades-asendist, laskuri poolt valitud järjekorras. Üleminek ühelt asendilt teisele on lubatud ainult vastava asendi seeriatega lõpetami-

sel. Märk nr. 3. Laskude arv: 10 proovi- ja 40 võistluslasku igast asendist, neljas seerias à 10 lasku märklehte. Aeg — 6 tundi 45 min. (kokku proovi- ja võistluslaskudeks).

Märkus: Harjutuse täitmisel on üksikutele asenditele määratud järgmine aeg: laskmisel püstiasendist — 2 tundi 30 min.; laskmisel põlvelt-asendist — 2 tundi 15 min.; laskmisel lamades-asendist — 2 tundi.

Harjutus nr. 9. Laskmine märgi «Jooksev hirv» pihta, 100 m 20 üksik- ja 10 paarislasku. Lastakse püstiasendist. Märk 12 «Jooksev hirv». Üksiklaskude arv: 20, kahes seerias à 10 lasku (10+10). Iga seeria eel on lubatud lasta 2 üksikut proovilasku.

Harjutus nr. 10. Laskmine märgi «Jooksev hirv» pihta, 100 m 50 üksik- ja 25 paarislasku. Lastakse püstiasendist. Märk nr. 12 «Jooksev hirv». Üksiklaskude arv: 50, kolmes seerias (20+20+10). Iga seeria eel on lubatud lasta 2 üksikut proovilasku. Paarislaskude arv: 25, kolmes seerias (10+10+5). Iga paarislaskude seeria eel on lubatud lasta 2 paaris-proovilasku.

Harjutuse täitmise kord. Kohtuniku käsklusel «Laadida!» laeb laskur tulejoonel relva, võtab sisse laskeasendi ja hoiab relva, langetades püssikaba vastu puusa nii, et see oleks nähtav käsivarre alt. Laskur, olles valmis, teatab kohtunikule: «Valmis!» Seejärel annab kohtunik käskluse «Tuld!» ja käsib alustada märgi «Jooksev hirv» liikumist.

Märgi «Jooksev hirv» esimene jook algab paremalt Märk läbib 23 m laiuse lahtise ala (akna) 4 sekundiga, liikudes kiirusega umbes 6 m/sek.

Aega arvestatakse kogu märgi nähtavale ilmumise momendist kuni hirvekujundi pea varjumise momendini.

«Hirve» sarvede ilmumisel valli tagant on laskuril lubatud relv õlga võtta ja alustada sihtimist. Ajal, mil märk läbib lahtise ala, sooritab võistleja lasu (paarislaskude puhul — 2 lasku). Pärast lasku toimub tabamuse väärtuse ja koha näitamine ning seejärel riputatakse näitekepp demonstratsioonimärgi juures olevale konksule, mis ongi signaaliks märgi liikumiseks. Mingisuguseid täiendavaid käsklusi ei anta.

Määratud laskudeseeria sooritatakse vaheajata. Pärast proovilaskude sooritamist võib laskur paluda teha väikse vaheaja paranduse tegemiseks sihtimisseadeldises.

Kui seeria lõpetamiseni on jäänud veel kaks märgi jooksu, teatab kohtunik: «On jäänud kaks jooksu».

Kui märk hakkas liikuma tagurpidi või mitte õigelt poolt, tühistatakse see märgi jooks. Uus jooks korratakse ka sel juhul, kui laskur sooritas lasu.

Kui tekkis tõrge või rike relvas, peab laskur asetama relva kõrvale, puudutamata selle mehhanisme, ja teatama «Tõrge!» ning astuma kaks sammu tagasi.

Kohtunik katkestab harjutuse laskuri relva ülevaatamiseks.

Kui laskuri avaldus on põhjendatud, korratakse märgi jooks. Kui avaldus osutub põhjendamatuks (vaata p. 153), loetakse lasuta märgi jooks möödalasuks.

Tõrke või pidurduse puhul laskmises korratakse märgi jooks. Teise pidurduse (tõrke) puhul samas seerias karistatakse laskurit 2 silmaga.

Kui laskur ei suuda kõrvaldada relva riket ja jätkata laskmist 5 min. jooksul, määrab kohtunik talle aja laskmise jätkamiseks ning harjutuse täitmisele lubatakse järgmine järjekorras olev laskur.

Kui pidurdus (tõrge) tekkis dublettlastmise teisel lasul mitte laskuri süü tõttu, siis esimese lasu tulemust ei arvestata ja märgi jooks korratakse.

Kui pidurdus (tõrge) tekkis laskuri süü tõttu, siis esimene lask kuulub arvestamisele, teine aga loetakse möödalasuks.

Kui laskur pidurduse (tõrke) puhul laeb uuesti relva ja sooritab lasu, siis lask arvestatakse.

§ 35. HARJUTUSED VÄIKSEKALIIBRILISEST VABAPÜSSIST.

Harjutus nr. 11. *Laskmine lamades-asendist 50 ja 100 m, 60 lasku (30+30).* Laskmine toimub lamades-asendist, toeta, püssirihma kasutamisega. Märk: 50 m — nr. 7, 100 m — nr. 4. Laskude arv: 10 proovi- ja 30 võistluslasku kummaltki distanttsilt. Aeg — 1 tund kummalegi distantstile (kokku proovi- ja võistluslaskudeks). Laskmise järjekord: algul lastakse 50 m ja seejärel 100 m distanttsilt. 50 m distantsil lastakse igasse märklehte 2 lasku, 100 m distantsil aga 5 lasku.

Harjutus nr. 12. *Laskmine 3-st asendist, 60 lasku (3×20) 50 m.* Laskmine toimub lamades-, põlvelt- ja püstitiasendist, märgitud järjekorras. Märk nr. 7. Laskude arv: 5 proovi- ja 20 võistluslasku igast asendist, 2 lasku märk-

lehte. Aeg — 3 tundi (kokku proovi- ja võistluslaskudeks); lamades-asendist — 50 min., põlvelt-asendist — 60 min. ja püstitasendist — 1 tund 10 min.

Harjutus nr. 13. *Laskmine 3-st asendist, 120 lasku (3×40) 50 m.* Laskmine toimub lamades-, põlvelt- ja püstitasendist, märgitud järjekorras. Märk nr. 7. Laskude arv: 10 proovi- ja 40 võistluslasku igast asendist, 2 lasku märklehte. Aeg — 6 tundi (üldaeg proovi- ja võistluslaskudeks); lamades-asendist — 1 tund 45 min., põlvelt-asendist — 2 tundi ja püstitasendist — 2 tundi 15 min.

§ 36. HARJUTUSED VÄIKSEKALIIBRILISEST SPORDIPÜSSIST.

Harjutus nr. 14. *Laskmine lamades-asendist, 10 lasku 25 m.* Kasutatakse püssirihma. Märk nr. 7 — vähendatud (nr. 7 vähendatud 2 korda). Laskude arv: 3 proovi- ja 10 võistluslasku, 5 lasku märklehte. Aeg proovilaskudeks — 5 min., võistluslaskudeks — 15 min.

Harjutus nr. 15. *Laskmine lamades-asendist, 10 lasku 50 m.* Laskmine toimub lamades-asendist, toeta, püssirihma kasutamise¹. Märk nr. 7. Laskude arv: 3 proovi- ja 10 võistluslasku, 5 lasku märklehte. Aeg: proovilaskudeks — 5 min., võistluslaskudeks — 15 min.

Harjutus nr. 16. *Laskmine lamades-asendist, 30 lasku 100 m.* Laskmine toimub lamades-asendist, püssirihma kasutamise¹. Märk nr. 4. Laskude arv: 10 proovi- ja 30 võistluslasku, 5 lasku märklehte. Aeg — 1 tund (üldaeg proovi- ja võistluslaskudeks).

Harjutus nr. 17. *Laskmine 3-st asendist, 30 lasku (3×10) 50 m.* Laskmine toimub lamades-, põlvelt- ja püstitasendist, märgitud järjekorras. Märk nr. 7. Laskude arv: 3 proovi- ja 10 võistluslasku igast asendist, 5 lasku märklehte. Aeg — 2 tundi, 3 proovilasule — 6 min., 10-lasulisele võistlusseeriale 20 min. Vaheajad laskmisel proovi- ja võistluslaskude vahel, üleminekul ühelt asendilt teisele (5—10 min.) kuuluvad üldaja — 2 tunni — sisse.

Harjutus nr. 18. *Laskmine 3-st asendist, 60 lasku (3×20) 50 m.* Laskmine toimub lamades-, põlvelt- ja püstitasendist,

¹ Klassifikatsioonivõistlustel III spordijärgu normatiivide täitmisel võib harjutust sooritada toe kasutamise¹ga, sel juhul aga on püssirihma kasutamine keelatud.

märgitud järjekorras. Märk nr. 7. Laskude arv: 5 proovi- ja 20 võistluslasku igast asendist. Aeg — 3 tundi, lamades-asendist — 50 min., põlvelt-asendist — 60 min., püstiasendist — 1 tund 10 min. (Üldaeg proovi- ja võistluslaskudeks.)

Harjutus «Duell-laskmine». Võistkondlik harjutus jooksu ja laskmisega lamades-asendist 100 m. Märk nr. 5-a (kahe kõrvuti asuvas sektoris à 5 märki). Laskude arv piiramata. Aega laskmiseks mitte üle 30 sek. Harjutuse täitmise kord on sama, mis laskmisel armee vintpüssist (vt. harj. «Duell-laskmine», § 33).

§ 37. HARJUTUSED ARMEE- VÕI TEENISTUS- PÜSTOLIST-REVOLVRIST.

Harjutus nr. 19. *Laskmine musta südamikuga märklehte, 10 lasku 25 m.* Laskmine toimub püstiasendist vabalt väljasirutatud käelt. Märk nr. 4. Laskude arv: 3 proovi- ja 10 võistluslasku. Aeg: proovilaskudeks — 6 min., võistluslaskudeks — 20 min.

Harjutus nr. 20. *Laskmine musta südamikuga märklehte, 30 lasku 25 m.* Laskmine toimub püstiasendist vabalt väljasirutatud käelt. Märk nr. 4. Laskude arv: 5 proovi- ja 20 võistluslasku (kahe seerias, 10 lasku märklehte). Aeg: proovilaskudeks — 10 min., võistluslaskudeks — 15 min. 10-lasulisele seeriale.

Harjutus nr. 21. *Laskmine musta südamikuga märklehte, 30 lasku 25 m.* Laskmine toimub püstiasendist vabalt väljasirutatud käelt. Märk nr. 4. Laskude arv: 5 proovi- ja 30 võistluslasku (6 viielasulist seeriat). Aeg: proovilaskudeks — 8 min., viielasulistele võistlusseeriatele — 6 min. Vaheaeg võistlusseeriade vahel 3—5 min. märklehtede vahetamiseks ja relva ümberlaadimiseks.

Laskmine algab pärast käsklust «Tuld!».

Püstolit-revolvrit lubatakse laadida kuni 5 padruniga.

Takistuste või tõrgete puhul võib laskur kõrvaldada rikke ja proovida lasta kas sama või teise padruniga kindlaksmääratud aja vältel.

Kui laskur soovib saada lisa-aega, siis tuleb tal pärast naaberlaskurite poolt laskudeseeria lõpetamist esitada tõrkepadrunid või korratu relv kohtunikule. Kohtunik, veendunud laskuri avalduse põhjendatuses, annab talle lisa-aja arvestusega 1 minut lasule, kuid iga tõrke või takistuse

puhul karistatakse laskurit sel puhul 2 silmaga. Neil juhtudel, kui laskur on sunnitud püstoli-revolvri purunemisel jätka laskmist teisest relvast või teises vahetuses, võib ta nõuda täiendava seeria proovilaske.

Harjutus nr. 22. *Laskmine silueti pihta, 30 lasku 25 m.* Laskmine toimub püstiasendist vabalt väljasirutatud käelt. Märk nr. 1 — siluett. Laskude arv: 5 proovi- ja 30 võistluslasku (6 viielasulist seeriat). Aeg: proovi- ja võistluslaskudeks 3 sek. lasule, pärast iga lasku märk varjub 7 sekundiks.

Harjutuse täitmise kord. Pärast kohtuniku käsklust «Laadida!» laeb laskur relva 5 padrunit ja valmistub laskmiseks, hoides kätt koos relvaga allapoole (umbes 45° nurga all vertikaalile). Olles valmis, teatab laskur kohtunikule «Valmis!». 5—7 sekundi jooksul pärast laskuri avaldust kohtunikule valmisoleku kohta ilmub 3 sekundiks märk. Edaspidi ilmub märk iga 7 sekundi järel.

Igakordsel silueti ilmumisel võib laskur sooritada ühe lasu. Proovilaskude sooritamise kord on sama, mis võistluslaskude puhul.

Silueti igakordse ilmumise eel võtab laskur algasendi, hoides kätt koos relvaga allapoole umbes 45° nurga all vertikaalile.

Keelatud on tõsta relva enne märkide täielikku ettepöördumist.

Tõrke või mõne teise takistuse puhul on laskur kohustatud relva viivitamatult käest ära panema, puudutamata selle mehhanisme, ja astuma kaks sammu tagasi. Pärast laskudeseeria lõpetamist teiste laskurite poolt teatama takistusest kohtunikule.

Kui kohtunik pärast relva ülevaatust veendub, et takistus või tõrge ei olenend laskurist, siis lubatakse laskuril lõpetada katkestatud laskudeseeria. Korduva takistuse või tõrke puhul samas või järgnevas seeriates katkestatud laskudeseeria tulemustest arvatakse karistuseks maha 2 silma.

Pärast laskudeseeria lõpetamist määratakse vaheaeg märklehtede kontrollimiseks, tabamuste näitamiseks ja silmade arvestamiseks.

Pärast lasketulemuste kandmist kontrollkaardile märgitakse tabamused ära ja kleebitakse kinni.

Harjutus nr. 23. *Laskmine musta südamikuga märklehte ja silueti pihta, 60 lasku (30+30).* Laskmine toimub püstiasendist vabalt väljasirutatud käelt. Märgid nr. 4 ja nr. 1.

Laskude arv: 5 proovi- ja 30 võistluslasku (6 viielasulist seeriat) musta südamikuga märklehte ja 5 proovi- ning 30 võistluslasku (6 viielasulist seeriat) silueti pihta. Aeg: musta südamikuga märklehte laskmiseks — 8 min. proovilaskude seeriale ja 6 min. igale võistluslaskude seeriale; silueti pihta — 3 sek. lasule, pärast iga lasku märk varjub 7 sekundiks. Algul kõik võistlejad lasevad märklehtedesse nr. 4 ja seejärel märklehtedesse nr. 1.

Harjutuse täitmise kord on sama, mis harjutustes nr. 21 ja 22.

§ 38. HARJUTUSED VÄIKSEKALIIBRILISEST VABAPÜSTOLIST.

Harjutus nr. 24. Laskmine siluettide pihta, 30 lasku 25 m. Laskmine toimub püstiasendist vabalt väljasirutatud käelt. Märk nr. 1 (viis siluettmärki on asetatud üksteise kõrvale, kaugus märklehtede keskpunktide vahel 75 sm). Laskude arv: 5 proovi- ja 30 võistluslasku (6 viielasulist seeriat). Aeg: 2 seeriat à 8 sek., 2 seeriat à 6 sek. ja 2 seeriat à 4 sek., märgitud järjekorras. Proovilaskude seeriaks antakse aega kuni 1 minut.

Harjutuse täitmise kord. Iga laskudeseeria eel, pärast kohtuniku käsklust «Laadida!», laeb laskur relva viie või enama padrunita, vinnastab päästiku ja võtab sisse algasendi (hoiab relva allapoole umbes 45° nurga all vertikaalile). Olles valmis, teatab laskur kohtunikule «Valmis!».

Pärast laskuri avaldust valmisoleku kohta, ilmuvad mitte hiljem kui 5 sek. möödumisel 5 märki. Aega arvestatakse märgi täielikust ilmumisest kuni märgi varjumise alguseni. Laskur võib lasta iga märgi pihta ühe lasu.

Relva on lubatud tõsta pärast märgi täielikku ettepöördumist.

Pärast laskudeseeria lõpetamist määratakse vaheaeg märkide kontrollimiseks, tabamuste näitamiseks ja silmade arvestamiseks. Pärast lasketulemuste kandmist kontrollkaardile märgitakse tabamused ja kleebitakse kinni.

Iga siluettide ilmumise eel peab laskur võtma algasendi.

Tõrke või takistuse puhul on laskur kohustatud viivitamatult relva käest ära panema, puudutamata mehhanisme, astuma kaks sammu tagasi ja teatama kohtunikule takistusest.

Kui kohtunik pärast relva ülevaatust on kindlaks teinud, et tõrke või takistuse tekkimises polnud süüdi laskur, siis lubatakse viimasel laskudeseeria korrata.

30-lasulises osas seeriade kordamist takistuste tõttu ei lubata üle 2 korra.

Harjutus nr. 25. *Laskmine siluettide pihta, 60 lasku 25 m.* Laskmine toimub püstiasendist vabalt väljasirutatud käelt. Märk nr. 1 (viis siluettmärki). Laskude arv: kahes osas à 5 proovi- ja 30 võistluslasku. Harjutus koosneb kahest ühesugusest osast. Iga osa koosneb ühest proovilaskude ja 6 võistluslaskude seeriast. Seerias on 5 lasku — üks igasse märklehte. Aega proovilaskude seeriaks kuni 1 min., võistluslaskudeks — 2 seeriat à 8 sek., 2 seeriat à 6 sek. ja 2 seeriat à 4 sek., märgitud järjekorras.

Harjutuse täitmise kord sama, mis harjutuses nr. 24.

Harjutus nr. 26. *Laskmine musta südamikuga märklehte, 30 lasku 50 m.* Laskmine toimub püstiasendist, vabalt väljasirutatud käelt. Märk nr. 4. Laskude arv: 9 proovi- ja 30 võistluslasku (10 lasku märklehte). Aeg — 1 tund 30 min. (üldaeg proovi- ja võistluslaskudeks).

Harjutus nr. 27. *Laskmine musta südamikuga märklehte, 60 lasku 50 m.* Laskmine toimub püstiasendist vabalt väljasirutatud käelt. Märk nr. 4. Laskude arv: 18 proovi- ja 60 võistluslasku (10 lasku märklehte). Aeg — 3 tundi (üldaeg proovi- ja võistluslaskudeks).

§ 39. HARJUTUSED VÄIKSEKALIIBRILISEST SPORDI-PÜSTOLIST.

Harjutus nr. 28. *Laskmine siluetti pihta, 20 lasku 25 m.* Laskmine toimub vabalt väljasirutatud käelt. Märk nr. 1 (siluett). Laskude arv: 5 proovi- ja 20 võistluslasku (4 viielasulist seeriat). Aeg: proovilaskudeks — 3 min., võistluslaskudeks — 3 sekundit lasule. Pärast iga lasku varjub märk 7 sekundiks.

Harjutuse täitmise kord sama, mis harjutuses nr. 22.

Harjutus nr. 29. *Laskmine musta südamikuga märklehte, 10 lasku 25 m.* Laskmine toimub püstiasendist vabalt väljasirutatud käelt. Märk nr. 4. Laskude arv: 3 proovi- ja 10 võistluslasku. Aeg: proovilaskudeks — 6 min., võistluslaskudeks — 20 min.

Harjutuse täitmise kord on sama, mis harjutuses nr. 22.

§ 40. VÖISTLUSMÄÄRUSTE JA -TINGIMUSTE
RIKKUMINE.

124. Kui laskur rikub võistlusmäärusi, käitub distsipliinerimatult või segab oma tegevusega teisi laskureid, siis võidakse talle määrata distsiplinaarkaristus kuni võistlustest eemaldamiseni.

125. Kui laskuri asend või tema riietus ei vasta kindlaks määratud nõuetele, siis tehakse talle hoiatus.

Teistkordsel rikkumisel katkestab kohtunik laskuril laskmise kuni ta likvideerib nõuetevastase.

126. Kui laskur rikub sihilikult võistlusmäärusi (vt. p. 137, 151), siis kõrvaldatakse ta võistlustest ja tema lasketulemused annulleeritakse.

127. Kui kohtunikekogu teeb kindlaks, et võistleja rikub ettekavatsetult võistlusmääruste nõudeid, mis puudutavad lasketingimuste korda, harjutuste täitmist, relva ja riietuse kasutamist, võib kohtunikekogu annulleerida tema lasketulemused ja kõrvaldada laskuri nii individuaal- kui ka võistkondlikest võistlustest.

128. Lasu eest laskeväljal väljaspool tulejoont kõrvaldatakse laskur võistlustest.

129. Lasu eest tulejoonel enne käsklust «Laadida!» kõrvaldatakse laskur antud harjutuse täitmiselt.

130. Liigse proovilasu eest arvatakse järgmise võistluslaskude seeria silmade summast karistuseks maha 2 silma.

Liigse võistluslasu eest, vaatamata kas see tabas või ei tabanud võistleja märklehti, arvatakse antud seeriast maha parem tabamus.

131. Lask pärast käsklust «Laadida!», kuid enne käsklust «Tuld!» arvestatakse möödalasuks ja kontrollkaardile märgitakse «0». Lasu eest pärast käsklust «Lõpp!» võetakse antud seeria võistluslaskudest maha parem tabamus.

132. Proovilaskude puhul lasu eest enne käsklust «Tuld!» või pärast käsklust «Lõpp!» arvatakse võistlusseeriast karistuseks maha 2 silma.

133. Harjutustes ilmuvate ja liikuvate märkide pihta sooritatud lask enne märgi ilmumist ja pärast märgi varjumist loetakse möödalasuks.

134. Relva enneaegse tõstmise eest sihtimiseks püstolitest-revolvritest laskmisel silueti pihta enne kui märgid pole täielikult pöördunud, samuti ka laskmisel märgi «Jooksev hirv» pihta kuni «hirve» sarvede nähtavale ilmumiseni varjendi tagant, karistatakse võistlejat 2 silmaga.

135. Kui silueti pihta laskmisel armee- või väiksekaliibrilisest püstolist laeb võistleja püstoli-revolvri enam kui 5 padrunita, karistatakse teda 2 silmaga. Teistel juhtudel võib püstol-revolver olla laetud suurema arvu padrunitega, kuid sellest peab laskur enne teatama kohtunikule.

136. Kui väiksekaliibrilisest püstolist 5 silueti pihta sooritab laskur mitu lasku ühte märklehte, siis arvestatakse talle halvem tabamus ja teised tabamused loetakse möödalaskudeks.

137. Kui määratud ajaga on sooritatud vähem laskusid, kui see on lubatud harjutuse tingimustes, siis loetakse kõik sooritamata lasud möödalaskudeks.

§ 41. LASKURITE ASENDAMINE.

138. Võistleja äkilisel haigestumisel, mis ei võimalda tal jätkata võistlusharjutust (arsti otsuse põhjal), lubatakse haigestunud laskurit asendada teise laskuriga, kes ei ole täitnud seda harjutust. Laskur, kes jätkab alustatud harjutust, ei saa sel juhul mingisuguseid täiendavaid soodustusi.

Lahkunud ja teda asendanud laskuri summaarne lasketulemus arvestatakse ainult võistkondlikku arvestusse.

139. Võistkondlikes harjutustes võistlejat, kes on kõrvaldatud võistlustelt määruste rikkumise pärast, ei asendata selles harjutuses varulaskuriga.

§ 42. VAHEAJAD LASKMISEL.

140. Üle 1 minuti kestnud vaheajad laskmisel, milles pole süüdi võistleja (märgi või seadmete korratus, õnnetusjuhtum jms.), võetakse tulejoone kohtuniku poolt arvesse kui sunnitud vaheajad ja võistlejale antakse täiendav aeg, võrdne sunnitud vaheajale.

Sunnitud vaheaja tõttu kiirlaskmistel katkestatud seeria annulleeritakse ja laskurile antakse õigus seda korrata.

141. Võistleja süü läbi võistlustel tekkinud vaheaegu, samuti korratu relva või padrunita tõttu tekkinud vaheaegu ei loeta sunnitud vaheaegadeks ja täiendavat aega võistlejale ei anta, välja arvatud takistused ja tõrked kiirlaskmistel.

§ 43. EKSI LASUD JA LASKMISE KORDAMINE.

142. Lask võõrasse märklehte loetakse möödalasuks ja kontrollkaardile kirjutatakse «0».

143. Kui võistleja ei sooritanud ühtegi lasku, kuid tema märklehte tekkis tabamus, siis kontrollkohtunike olemasolu korral see annulleeritakse.

144. Kui kontrollkohtuniku olemasolu korral laskur sooritas esimese lasu uude märklehte, kuid märklehte tekkis korraga kaks tabamust, siis võib laskurile lugeda tabamuse, mis on kaugemal märklehe keskpunktist. Juhul, kui võistleja ei nõustu sellega, annulleeritakse mõlemad tabamused ja võistlejale antakse õigus sooritada uus lask annulleeritud lasu asemel, kusjuures laskur võib nõuda täiendavat aega lasuks.

Signalisatsioonisüsteemi ja iga tabamuse kinnikleepimise võimaluse puhul kehtib määrus iga lasu kohta.

145. Kui laskuri märklehes leidub suurem arv tabamusi, kui see on ette nähtud harjutuse täitmise tingimustes ja üleliigsed tabamused on tehtud teise laskuri poolt (kohtunike poolt kindlaks tehtud), võib laskurile arvestada väiksema väärtusega tabamused. Kui laskur ei nõustu sellega, annulleeritakse antud märkleht ja talle antakse õigus annulleeritute asemel sooritada uued lasud. Samuti antakse talle lisa-aeg, arvestades keskmise aja lasule. Sel juhul arvestatakse võistlejale tema poolt saavutatud uus tulemus, kuid mitte kõrgem kui paremate annulleeritud tabamuste silmade summa.

146. Kui kontrollkohtunike puudumisel laskuri märklehes oli rohkem tabamusi, kui see on ette nähtud harjutuse täitmise tingimustes, siis arvestatakse laskurile väiksema väärtusega tabamused.

Juhul, kui laskuri märklehtedes on rohkem kui 50% üleliigseid tabamusi, kuid puuduvad tabamused teise laskuri märklehtedes, annulleeritakse lasketulemus ja laskurile, kelle märklehtedes leidis üleliigseid tabamusi, antakse õigus annulleeritute asemel sooritada uued lasud. Sel juhul arvestatakse võistlejale tema poolt saavutatud uus tulemus, kuid mitte kõrgem kui paremate annulleeritud tabamuste silmade summa.

147. Kui laskudeseeria sooritatakse mitme märklehe pihta (väiksekaliibrilisest vintpüssist laskmisel) ja võistleja sooritas ühte märklehte eksikombel ühe üleliigse lasu, teise, järgmise märklehte aga ühe lasu vähem, siis selle seeria silmade summast arvatakse karistuseks maha üks silm, eksimise puhul kahe tabamusega arvatakse karistuseks maha kaks silma jne.

148. Kui võistlejale on antud laskmiseks vähem aega, kui see on ette nähtud harjutuse täitmise tingimustes kiirlaskmistel, siis võib võistleja nõuda lasu või laskudeseeria tulemuse annulleerimist, kuid ainult seni, kuni tal pole teada tema lasketulemused.

149. Kui langetati märk või segati laskurit lasu sooritamise hetkel, siis peab laskur sellest viivitamatult teatama kohtunikule. Sel juhul peab kohtunik annulleerima lasu tulemuse ja andma laskurile võimaluse lasu kordamiseks.

§ 44. RELVA RIKKED.

150. Relva osade või mehhanismide purunemise puhul harjutuse täitmise käigus lubab tulejoone kohtunik pärast relva ülevaatust laskuril lahkuda tulejoonelt rikke kõrvaldamiseks. Seejuures ei anta võistlejale mingisuguseid soodustusi (täiendavat aega, proovilaske jms.), välja arvatud laskmised püstolitest-revolvritest ja laskmised märgi «Jooksev hirv» pihta.

151. Takistuste, tõrgete ja purunemiste korral laskmisel märgi «Jooksev hirv» pihta peab laskur panema relva lauale ja astuma 2 sammu tagasi. Kui kohtunik teeb kindlaks, et takistuse tekkimises ei olnud süüdi laskur, korratakse märgi jooks.

Kui laskur püüdis kohtuniku loata kõrvaldada takistuse või puudutas relva mehhanismi, siis märgi jooksu ei korrata, ja kui laskur ei jõudnud sooritada lasku, arvestatakse talle möödalask.

152. Kui takistus või tõrge juhtus paarislaskude puhul, siis annulleeritakse märgi kordusjooksu andmisel takistuse puhul sooritatud lask.

153. Õiguse märgi kordusjooksuks takistuse või tõrke puhul ilma karistussilmadeta saab laskur ainult üks kord võistluslaskude seerias.

Teistkordsel takistusel (törkel), mis kutsus esile vaheaja laskmisel, karistatakse laskurit 2 silmaga.

Kui laskuril pole võimalik relva rikke tõttu asuda laskmisele 5 minuti jooksul, määrab kohtunik talle aja katkestatud seeria lõpetamiseks ja laskmisele lubatakse järgmine laskur.

154. Kui takistuses oli süüdi laskur, siis märgi jooks, mille juures tekkis takistus, tuleb arvestamisele ja hinna-

takse möödalasuna, kuid kõik järgnevad jooksud lubatakse sooritada ja laskurile antakse võimalus lõpetada seeria.

155. Püstolist-revolvrüst musta südamikuga märklehte laskmisel võib laskur takistuste või tõrgete puhul kõrvaldada rikke ja püüda lasku sooritada, kas sama või teise padruniga, määratud aja piirides. Kui laskur soovib saada täiendavat aega, siis peab ta (pärast laskudeseeria lõpetamist naaberlaskurite poolt) esitama kohtunikule tõrkepadrunid või rikkis relva. Kohtunik, olles veendunud laskuri avalduse põhjendatuses, annab talle lisa-aega, arvestades ühe minuti lasule, kuid iga tõrke või takistuse puhul karistatakse laskurit seejuures 2 silmaga.

Neil juhtudel, kui laskur on sunnitud püstoli-revolvri purunemise tõttu jätkama laskmist teisest relvast või teisest vahetuses, võib ta nõuda täiendava seeria proovilaske.

156. Takistuse või tõrke puhul püstolist-revolvrüst laskmisel silueti pihta peab laskur panema püstoli lauale ja astuma 2 sammu tagasi. Kohtunik, teinud kindlaks, et takistuse (tõrke) tekkimises ei olnud süüdi laskur, lubab selle kõrvaldada, relva täiendavalt laadida ja jätkata katkestatud seeriat kohtuniku poolt määratud ajal.

Takistuse kordumisel toimib kohtunik samuti, kuid laskurit karistatakse 2 silmaga.

157. Kui takistus (tõrge) tekkis laskuri süü tõttu, siis pole tal õigust lasku korrata, kuid teised seeriast järelejäänud lasud võib ta sooritada kohtuniku poolt määratud ajal.

158. Takistuste ja tõrgete puhul väiksekaliibrilisest püstolist laskmisel siluettide pihta peab laskur panema püstoli lauale ja astuma 2 sammu tagasi. Kohtunik, teinud kindlaks, et takistuse tekkimises polnud süüdi laskur, lubab korrata seeriat, kuid kirjutab enne üles tabamuste väärtuse seerias, milles oli takistus.

Kui kordusseeria laskmisel uuesti tekkis takistus, annuleeritakse lõpetamata seeria tabamused ja laskurile antakse teine katse.

159. Kui katkestatud või kordusseerias oli möödalask ühest märgist, peab kohtunik selle kandma laskuri kaardile.

Katkestatud laskudeseeria tulemuste lõplikul arvestamisel võetakse arvesse ainult halvemad tabamused igaühes viiest märgist.

160. Harjutuses või harjutuse osas «30 võistluslasku» ei lubata takistuste tõttu korrata seeriaid üle kahe korra.

161. Kui takistus tekkis laskuri süü tõttu, siis loetakse kõik sooritamata lasud antud seerias möödalaskudeks.

162. Kui püstol avas automaattule, siis kõik iseenesest sooritatud lasud (vaatamata sellele, kas nad tabasid märki või mitte) loetakse möödalaskudeks. Sel juhul loetakse märklehes leiduvaist tabamustest möödalaskudeks liigsed kõrgema väärtusega tabamused.

163. Tõrkeks ja takistuseks, milles laskur pole süüdi, loetakse:

- a) kui kuul jäi peatuma rauaõõnde;
- b) kui padrunipesas oleval padrunikapslil on lööknõela jälg;
- c) kui padrunikest jäi padrunipessa;
- d) kui padrun, padrunikest, padrunikapsel või mõni muu ese kiilus relva mehhanismi;
- e) kui padrunikest on kinni surutud lukuga;
- f) kui padrun sattus põigiti;
- g) kui murdus lööknõel, vedru või mõni muu luku või etteandva mehhanismi osa, mis viis selleni, et relv ei tööta;
- h) kui pärast lasku järgmine padrun ei läinud padrunipessa.

164. Takistuseks või tõrkeks ei loeta ning laskuril pole õigust laskmise kordamiseks järgmistel juhtudel:

- a) kui pole vabastatud kaitseriiv;
- b) kui laskur ei lasknud lahti päästikut pärast seda, kui oli sooritatud lask;
- c) kui päästehoob ja lööknõel ei tööta normaalselt, mis on paarislaskude põhjuseks;
- d) kui laskmise ajal kukub välja padrunisalg (magasin);
- e) kui takistus tekkis rikkest, mida laskur võis kergelt märgata ja kõrvaldada;
- f) kui laskur püüdis kõrvaldada takistust kohtuniku loata või puudutas relva mehhanismi enne relva esitamist kohtunikule.

§ 45. LASKETULEMUSTE KINDLAKSMÄÄRAMINE.

165. Võistlejate tehnilised lasketulemused määratakse kindlaks tabamuste arvu ja väärtuse järgi võistlusmärklehetes.

166. Tabamus märklehte loetakse siis, kui tabamus asub kontuurjoonega piiratud märgi pinnal või puudutab seda joont väljastpoolt.

Märkus: Märgi «Jooksev hirv» siluett on piiratud kontuurjoonega, mida ei arvestata märgi kontuurpinnana; tabamus sellesse kontuurjoonde loetakse möödalasuks, kui kuul ei rikkunud selle siseserva.

167. Tabamuste olemasolu ja nende väärtuse kontuurmärkides määravad kindlaks (märklehti märklaudadelt maha võtmata) vähemalt kolm kohtunikku.

168. Tabamust — kuuli jälge rikošeti tagajärjel ei arvestata.

169. Tabamuse väärtuse kindlaksmääramisel arvestatakse ka gabariidi kontuurjoone rikkumist väljastpoolt. Tabamus, mis puudutab gabariidi kontuurjoont väljastpoolt, arvestatakse gabariidi rõngas olevaks.

170. Gabariidi kontuurjoone välisserva lähedal asuva tabamuse hindamisel kasutatakse silindrilist kaliibrit, mis on kinnitatud elastse vedru külge.

Kui tabamusse asetatud kaliibri serv katab kas või osa gabariidi kontuurjoonest, arvestatakse tabamus gabariidi rõngas asuvaks.

171. Kui ühe tabamuse servad on purustatud teisest tabamusest, siis kasutatakse nende tabamuste väärtuste kindlaksmääramisel lamedast läbipaistvast materjalist šablooni (õlitatud paberit, pleksiklaasi, tselluloidi jne.) sellele kujundatud märklehe gabariitide kontuurjoontega või hari-likku mõõtudega joonlauda.

172. Mõõtevahendite puudumisel loetakse gabariidi kontuurjoone rikkumiseks joone purustamist tabamusest või selgesti nähtavat kuuli jälge gabariidijoone välisserval. Gabariidijoone purustamist radiaalsete kiirtega, mis väljuvad tabamusest, ei võeta arvesse.

173. Tabamuste väärtuste kindlaksmääramisel kasutatakse järgmiste mõõdetega kaliibreid, vaatamata laskuri poolt kasutatava relva faktilisele kaliibrile:

väiksekaliibriliste vintpüsside ja püstolite jaoks — 5,6 mm;

täiskaliibriliste vintpüsside jaoks — 8 mm;

täiskaliibriliste püstolite-revolvrите jaoks — 9 mm.

174. Vintpüssidest ja püstolitest laskmisel keeratavate märkide pihta arvestatakse ovaalseid tabamusi siis, kui selle pikkus väiksekaliibrilise relva puhul ei ületa 8 mm, täiskaliibriliste vintpüsside puhul — 12 mm ja püstolite-revolvrите puhul — 13 mm.

175. Tabamus «kuul kuuli» arvestatakse (kleebikute puudumisel) neil juhtudel, kui teise kuuli jälg on selgesti näha kas märklehel või märklaual.

176. Vaieldava tabamuse hindamisel on tulemuste arvestamise komisjoni otsus lõplik ja selle vastu ei saa protesteerida.

§ 46. SAAVUTATUD KOHTADE KINDLAKSMÄÄRAMINE.

177. Võistlejate individuaalsed ja võistkondlikud kohad määratakse eraldi igale laskeharjutusele.

178. Laskmisel musta südamikuga märklehte määratakse kohad ennekõike silmade arvu järgi. Silmade võrdsuse korral:

a) suurema arvu tabamuste järgi, mis asuvad väiksemas 10 ringis;

b) seejärel suurema arvu, kümnete, üheksate, kaheksate jne. järgi;

c) suurema silmade arvu järgi viimases, eelviimases jne. 10-lasulises seerias;

d) halvima tabamuse väiksema kauguse järgi (keskpunktist mõõtes) viimases, eelviimases jne. märklehes.

179. Silmade võrdsuse korral kolmest asendist laskmisel vintpüssidest:

a) suurema arvu tabamuste järgi, mis asuvad väiksemas 10 ringis;

b) suurema silmade arvu järgi püstiasendist, seejärel põlvelt-asendist;

c) suurema arvu kümnete, üheksate, kaheksate jne. järgi;

d) suurema silmade arvu järgi viimases, eelviimases jne. 10-lasulises seerias, vastavalt p. 178.

180. Silmade võrdsuse korral igas üksikus asendis (püsti-, põlvelt- või lamades-asendis) määratakse kohad vastavalt p. 178.

181. Laskmisel märgi «Jooksev hirv» pihta määratakse kohad suurema silmade arvu järgi, nende võrdsuse korral:

a) suurema tabamuste arvu järgi märklehes;

b) suurema arvu «5», seejärel «4» jne. järgi;

c) suurema silmade arvu järgi märgi viimasel jooksul, seejärel eelviimasel jooksul jne., vastavalt p. 178.

182. Harjutuses lamades-asendis 5+5 lasku laskmisel (kiirlaskmine) 300 m määratakse kohad suurema silmade arvu järgi, nende võrdsuse korral:

a) parema tulemuse põhjal käelt laskmisel;

b) suurema arvu kümnete, üheksate, kaheksate jne. järgi;

c) suurema arvu kümnete, üheksate, kaheksate jne. järgi laskmisel käelt.

183. «Duell-laskmises» määratakse kohad suurema arvu võitude järgi, nende võrdsuse korral — väiksema ajakulu järgi nendes jooksudes, milledes saavutati võidud.

184. Vintpüssidest laskmisel ilmuvate ja liikuvate märkide pihta määratakse kohad suurema arvu tabatud märkide järgi, nende võrdsuse korral:

a) suurema arvu tabatud märklehtede järgi;

b) suurema arvu tabamuste järgi märklehtedes;

c) suurema arvu tabamuste järgi kaugemas märgis, seejärel järgneval kaugusel asuvas märgis jne.;

d) harjutuse täitmiseks kulutatud vähema aja järgi;

e) väiksema padrunikulu järgi.

185. Püstolitest või revolvrimest siluettide (silueti) pihta laskmisel määratakse kohad suurema arvu tabamuste järgi, nende võrdsuse korral:

a) suurema silmade summa järgi;

b) suurema arvu kümnete, üheksate jne. järgi;

c) suurema silmade summa järgi viimases, seejärel eelviimases jne. seerias, vastavalt p. 170.

186. Püstolitest ja revolvrimest musta südamikuga märgi ja silueti pihta «30+30» laskmisel määratakse kohad suurema arvu silmade järgi, nende võrdsuse korral:

a) suurema tabamuste arvu järgi siluetis;

b) suurema silmade arvu järgi siluettide pihta laskmisel;

c) suurema arvu kümnete, seejärel üheksate jne. järgi musta südamikuga märklehte laskmisel.

187. Auhinnalised kohad kiirlaskmistel vintpüssidest ja püstolitest määratakse võrdsete tulemuste korral täiendava laskmisega (ümberlaskmisega) kuni võitja selgumiseni järgmiste nõuete kohaselt:

a) kiirlaskmistel vintpüssist harjutuses «5+5» — üks viielasuline seeria käelt; aeg — 30 sek. seeriale;

b) märgi «Jooksev hirv» pihta laskmisel harjutuses «50 üksiklasku» — 10 üksiklasku; harjutuses «25 paarislasku» — 5 paarislasku. Harjutuses «50 üksik- ja 25 paarislasku» — 10 üksik- ja 5 paarislasku;

c) võrdse arvu võitude korral harjutuses «Duell-laskmine» määratakse kordusjooksud võitja selgumiseni;

d) kiirlaskmistel 5 silueti pihta — 3 viielasulist seeriat; aeg — 4 sek. seeriale;

e) kiirlaskmistel silueti pihta 6 viielasulist seeriat; aeg — 3 sek. lasule.

g) laskmisel ümmargusse märklehte ja silueti nr. 25 pihta — 30 lasku silueti; aeg — 3 sek. lasule.

188. Üldvõistkondlik koht määratakse (võistkondlik) võistluste kavas olnud harjutustes kollektiivi võistkondade poolt saavutatud kohtade (ballide) summa järgi.

Kui mitmel kollektiivil on võrdselt balle, antakse eesõigus kollektiividele, kel on rohkem võistkondlikke esikohti, seejärel individuaalkohti. Nende näitajate võrdsuse korral antakse eesõigus kollektiivile, kes on saavutanud võistkondlikult rohkem teisi kohti, seejärel individuaalselt teisi kohti jne.

Kui kollektiividest on ühes või teises laskmises ette nähtud mitme võistkonna kaasavõistlemine, siis määratakse kollektiivi koht selles harjutuses tulemuste summa järgi, mis on saavutatud kõigi võistkondade laskurite poolt.

§ 47. PROTESTIDE ESITAMISE KORD.

189. Protesti võib esitada võistkonna esindaja või võistleja oma esindaja või võistkonna kapteni kaudu, individuaalvõistlustel — võistlejate juures asuva kohtuniku kaudu.

Protest esitatakse sel juhul, kui esindaja või võistleja arvab, et tema suhtes on toimitud vääralt, või kui kohtuniku otsus või tegevus on vastuolus antud võistluste määrustega, samuti ka laskmise lõpptulemuste (silmade) põhjal, millised arvestati temale või teistele võistlejatele.

Protest esitatakse kirjalikult ja selles näidatakse ära määruste või võistlusjuhendi paragrahvid ja punktid, milliseid protesteerija arvab olevat rikutud.

190. Võistlusmääruste rikkumise kohta (üleliigsete laskude, laskude puhul võõrasse märklehte jm.) esitatakse viivitamatult protest suuliselt või kirjalikult. Taoline protest tuleb kiiresti kontrollida tulejoone ja märkide joone kohtuniku poolt ning teha selle kohta viivitamatult otsus.

191. Kui võistleja kohta esitatud protest võib tulla läbi vaatamisele alles pärast võistlusi, on kohtunikekogul õigus lubada laskurit võistlustest osa võtta tingimisi («protestialusena»).

192. Protest silmade arvestamise tulemuste kohta tuleb esitada hiljemalt kell 12 järgmisel päeval pärast esialgsete tulemuste avaldamist. Protesti peab läbi vaatama võimalikult lühikese aja jooksul. Kui on nõutav selles esiletoodud faktide kontrollimine, siis tuleb otsus teha 24 tunni jooksul arvates protesti esitamisest.

193. Kohtunikekogu otsusest protesti kohta tuleb teatada sellest huvitatud isikutele. Otsus märkida protokollis.

194. Protestid kohtunikekogu ebaõiglase tegevuse kohta võib esitada võistlusi korraldavale organisatsioonile, samuti aga ka vastavale või kõrgemalseisvale kehakultuuri- ja spordikomiteele.

§ 48. JUHEND LASKESPORDI REKORDITE KOHTA.

195. Rekordiks loetakse kõrgem sportlik saavutus, mille on püstitanud laskur või võistkond vastavail ametlikel võistlustel, kus on täpselt kinni peetud laskespordi võistlusmäärustest ja olemas vastava kehakultuuri- ja spordikomitee poolt kinnitatud kohtunikekogu.

196. NSV Liidu rekordiks loetakse kõrgem saavutus, mille on püstitanud sportlane või võistkond üleliidulistel või rahvusvahelistel võistlustel kas Nõukogude Liidu territooriumil või väljaspool selle piire.

197. Vabariiklikuks, krai, oblasti, linna jne. rekordiks loetakse kõrgem saavutus, mille on püstitanud sportlane või võistkond vastavalt vabariiklikel, kraide, oblastite, linnade jne. võistlustel.

198. Rekordid harjutustes ja harjutuste üksikutes asendites registreeritakse vastava kehakultuuri- ja spordikomitee, vabatahtliku spordiühingu või ametkonna käskkirjaga kinnitatud nimekirja alusel.

199. Registreeritakse individuaal- ja võistkondlikud rekordid. Võistkondlikke rekordeid registreeritakse ainult võistkondlike või individuaal-võistkondlike võistluste läbi viimise korral, kui võistkond on viieliikmeline.

200. Rekordid registreeritakse, kui võistlused viiakse läbi laskeväljadel või lahtistes lasketiirudes.

201. Rekordeid ei arvestata, kui laskmine toimus poolkasukas, viltides või vatipükstes.

202. Üleliidulised rekordid registreeritakse, kui kohtunikekogu koosseisu kuuluvad peakohtunik või tema asetäitja ja tulejoone vanemkohtunik on üleliidulise kategooria koh-

tunikud ning teistes lõikudes on vähemalt kaks vabariikliku kategooria kohtunikku, ja kui kohtunikekogu koosseis on eelnevalt kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Kehakultuuri- ja Spordikomitee poolt.

Vabariiklikud rekordid registreeritakse, kui peakohtunik või tema asetäitja ja tulejoone vanemkohtunik on vabariikliku kategooria kohtunikud ning teistes lõikudes on vähemalt kaks I kategooria kohtunikku.

Kraide ja oblastite rekordid registreeritakse, kui kohtunikekogu koosseisus oli vähemalt kaks I ja üks II kategooria kohtunik.

Linnade ja rajoonide rekordid registreeritakse, kui kohtunikekogu koosseisus oli kaks I kategooria kohtunikku.

203. Kui rekordilise tulemusega märklehtedes oli liigseid tabamusi, mis ei kuulunud võistlejale, arvestatakse rekord ainult sel juhul, kui tulemus, millest on maha arvatud kõrgema väärtusega tabamused, ületab endise rekordi.

204. Harjutuses «Duell-laskmine» registreeritakse rekord siis, kui kasutati stoppereid, mis olid kontrollitud aasta jooksul.

205. Kui võistlustel saavutati kaks või enam tulemust, mis ületavad endise rekordi, siis arvestatakse rekordiks kõrgeim tulemus.

206. Kui ühe ööpäeva jooksul saavutasid rekordilise tulemuse mitu võistlejat mitmes linnas ja mitmesuguste organisatsioonide võistlustel, siis arvestatakse see rekord kõigile osavõtjaile, kes saavutasid selle rekordilise tulemuse.

207. Kui harjutuse täitmine toimus võistlustel mitmes vahetuses ja mitu võistlejat saavutasid ühe ja sama rekordilise tulemuse, siis arvestatakse rekord sellele, kes saavutas selle kõige enim. Teiste osavõtjate tulemused loetakse rekordi kordamiseks.

208. Rekordi püstitamisel mõõdetakse uuesti üle laskekaugus (kui rekord sellel laskeväljal püstitatakse esmakordselt), kontrollitakse kohe relva päästiku pinget ja koostatakse selle kohta akt, mis lisatakse juurde rekordi aktile. Akt ja rekordilise tulemusega märklehed kinnitatakse kohtunikekogu istungil.

Üleliidulise ja vabariikliku rekordi kinnitamiseks tuleb märklehed (välja arvatud kontuurmärklehed), laskuri kontrollkaardid ja võistlusprotokollid koos aktiga saata hiljemalt 5 päeva jooksul pärast võistluste lõppu organisatsioonile, kes kinnitab rekordi.

VI. VÕISTLUSTE LÄBIVIIMISE KOHT.

§ 49. LASKETIIRUDE JA LASKEVÄLJADE SISUSTAMINE VÕISTLUSTEKS.

209. Võistlusteks määratud lasketiirud ja laskeväljad peavad tagama võrdsed tingimused kõigile võistlejaile ja võimaluse kohtunikel kontrollida harjutuse täitmise õigsust.

Lasketiirudes ja laskeväljadel peab olema samuti tagatud täielik laskeohutus nii võistlejaile kui ka ümberolijaile, samuti ei tohi esineda võimalust tulepiirkonda pääsemiseks inimestel ja loomadel.

210. Lasketiirudes ja laskeväljadel peab nähtavale kohale olema üles pandud käitumisreeglid lasketiirudes ja laskeväljadel ning tabelid järgunormide ja rekorditega.

211. Tulejoonel ja märkide joonel peavad olema püstitatud mastid lippude heiskamiseks. Piki laskedirektrissi sektorite järgi tuleb võistluste ajaks asetada lipukesed.

212. Lasketiirudes ja laskeväljadel peavad olema kohad pealtvaatajate jaoks, samuti spetsiaalselt sisustatud kohad relvade puhastamiseks ning ruumid või platsid võistlejatele kultuurseks puhkuseks.

213. Lasketiirudes peab tulejoon olema valgustatud nii, et kohtunikel oleks võimalik kontrollida harjutuse õiget täitmist võistlejate poolt.

214. Kaugus tulejoonelt märkide jooneni peab vastama harjutuse täitmise tingimustele. Kõrvalekaldumisi võib selles osas olla suurema poole kuni 1% distantsist. Vahe märkide asetuse tasapinna ja laskekohtade tasapinna vahel ei tohi 300 m distantsil olla üle 6 m.

Kaugus mõõdetakse sirgjooneliselt tulejoone paremast ja vasakust eesservast kuni märkideni. Tulejoone eesserv tähistatakse püsiva näitajaga — postiga, millele on kinnitatud nool pealdisega (lasketiirus tehakse pealdis seinale värviga). Peale selle tähistatakse tulejoon kogupikkuses kas puust lattide või postikestega või värvilise joonega jne.

215. Varjendiga varustatud lasketiirudes ja laskeväljadel peab olema telefoniside varjendi ja tulejoone vahel (vähemalt üks aparaat iga viie laskuri kohta).

216. Tulejoon ja märkide joon peavad olema varustatud signalisatsiooniga, et võistlejad saaksid kontrollida laskmist.

Tulejoon.

217. Tuleala lasketiirudes ja laskeväljadel peab olema horisontaalne ja sile (aukudeta, õnarusteta jne.).

Laskevälja tulealal peab olema paviljon, mis kaitseb võistlejaid, kohtunikke ja pealtvaatajaid sademete, tuule ja päikese eest.

218. Igale võistlejale eraldatakse tulealal koht laskmiseks, mille suurus on vähemalt 2×2 m. Paremale poole sellest paigutatakse post numbritega, mis vastab märklaua numbrile.

219. Tulejoon võib olla jagatud vaheseintega sektoriteks, kuid nii, et igas sektoris oleks vähemalt kaks laskekohta ning nende taga vaba käik kohtunikele ja pealtvaatajaile. Iselaadivatest püstolitest laskmisel eraldatakse iga laskekoht teistest vaheseintega.

Võistlustel on keelatud kasutada isoleeritud kabiine.

Tulejoonele asetatakse igale võistlejale lauake relvade, padrunita ja muude abivahendite jaoks ning tool.

220. Vintpüssist laskmisel antakse tulejoonel igale võistlejale olenevalt täidetavast harjutusest:

a) saepuru-, vati- vms. täidisega muhv-kotike, 20 sm pikune ja läbimõõduga 10—14 sm ja 17—18 sm;

b) vaip paksusega kuni 5 sm, mille suurus võimaldaks sellel olla mõlema jalaga põlvelt-asendist laskmisel ja mõlema küünarnukiga lamades-asendist laskmisel;

c) pealisriie paksusega 2—3 mm, suurusega 100×150 või 120×170 sm võistlejale lamades-asendist laskmiseks.

d) kotid tugedeks — laskmisel toelt.

Märkide joon.

221. Märkide joon varustatakse tõstetavate märklaudade või eriliste seadeldistega. Nende mõõted oleksid: 300 m distantsil — $1,4 \times 1,4$ m; 100 ja 50 m distantsil — 80×80 sm.

222. Lasketiirude ja laskeväljade märkide joonel peab olema varjend, mis tagab kaitse kuulide eest ning kohtunike ja näitajate mugava paigutuse.

223. Iga märgi kohale või üle ühe märgi asetatakse number, mis on selgesti nähtav tulejoonelt.

Suure arvu märkide puhul jaotatakse märkide joon sekto-

riteks; sektorite numbrid asetatakse ainult iga sektori algmärkeklaua numbri kohale.

224. Tabamuste näitamiseks peavad märkide joonel olema standardsed näitekepid:

a) laskmisel 300 m — ketas 30 sm läbimõõduga, ühelt poolt valge, teiselt poolt must;

b) laskmisel 100 m — samasugune ketas 15 sm läbimõõduga;

c) laskmisel 50 m — samasugune ketas 10 sm läbimõõduga;

d) laskmisel 25 m — punast, kollast ja valget värvi kettad 5 sm läbimõõduga.

Laskmisel märgi «Jooksev hirv» pihta kasutatakse 15 sm läbimõõduga kettaid, mis on värvitud järgmiselt:

esimene — üleni punane;

teine — üks pool punane, teine valge;

kolmas — üleni sinine;

neljas — üks pool sinine, teine valge;

viies — üleni valge;

kuues — üleni must.

§ 50. LASKEVÄLJA SISUSTAMINE SILUETTIDE PIHTA LASKMISEKS.

225. Laskeväli peab olema varustatud ühe või mitme seadeldisega, mis võimaldaksid kiiresti pöörata kontuurmärke oma vertikaaltelje ümber 90°.

Märke võib pöörata kas käsihoova või automaatselt tegutseva mehhanismi abil. Märkide pöörlemiseks ei tohi kuluda üle 0,2 sek. Vahe aegades, mis antakse ühenimeliste seeriade jaoks ei tohi ületada 0,2 sek.

226. Laskmisel 5 silueti pihta asetatakse märgid viieliste gruppide ja kõik 5 pöörduvad üheaegselt. Kaugus märkide keskpunktide vahel on umbes 75 sm.

227. Püstolist-revolvril laskmisel peab vahemaa laskurite vahel olema vähemalt 1 m.

228. Kaitseks padrunistest eest püstitatakse laskurite vahele vaheseinad.

229. Paremale märkide joone seadeldisest tuleb asetada alus iga seeria tulemuste ülesmärkimiseks.

**§ 51. LASKEVÄLJA SISUSTAMINE LASKMISEKS MÄRGI
«JOOKSEV HIRV» PIHTA.**

230. Märk «Jooksev hirv» peab liikuma laskmise rinnet mööda paremalt vasakule ja tagasi ühtlase kiirusega, läbides 23-meetrise lahtise ala, mida nimetatakse «aknaks», 4 sekundiga. Seda aega arvestatakse «hirve» saba nähtavaleilmumise hetkest kuni «hirve» pea kadumise momendini.

«Akna» väliskülgedest kummalegi poole püstitatakse kuulikindel sein. 8 m pikkuselt paremale ja vasakule peab sein kõrgus olema niisugune, et enne, kui ilmub «aknal» nähtavale märk, oleks tulejoonelt näha «hirve» sarved (kuid mitte pea). Ülejäänud osa seinast peab olema kõrgem ja täielikult katma «hirve», moodustades varjendi näitajatele ja kohtunikele.

231. «Akna» taga asuval kuulipüüdval vallil peab olema niisugune värvus, et hirv oleks selgesti nähtav ka halva ilma puhul. Kui looduslik tagapõhi pole hea, tuleb seda parandada heleda liiva, õlgede, saepuru või lubjaga.

232. Märkide joon kujutab endast 45—50-meetrist teelõiku, mida mööda liigub märk, millel on jooksva hirve kuju.

Liikumisel lahtisel alal ei tohi märk laskuda rohkem kui 75 sm.

Viibides «akna» keskkohal peab märk olema horisontaal-asendis.

Märkide joonest paremale ja vasakule püstitatakse «jooksva hirve» demonratsioonkujundid tabamuste näitamiseks.

233. Tulejoon kujutab endast väikest katusealust väljakut. Väljakul asub üks laskur.

Laskuri ette on ehitatud barjäär, külje peale laud padrunite jaoks ja taha laud kohtunikele. Kohtunike laual asub telefon sidepidamiseks märkide joonega.

**§ 52. LASKEVÄLJA SISUSTAMINE LASKMISEKS OPTILISE
SIHIKUGA VINTPÜSSIST.**

234. Harjutused optilise sihikuga vintpüssist laskmises on kompleksharjutused ja koosnevad varjatud liikumisest (kus võistleja peab täitma maskeerimishõõndeid) tulejoonte sissevõtmisel ja laskmisest lühikeseks ajaks ilmuvate ning liikuvate märkide pihta.

235. Võistlused nendes harjutustes peetakse selleks eriti ettevalmistatud laskeväljal, kus on varjendid näitajatele ja kohtunikele. Liikuvad märgid peavad liikuma ühtlaselt ja varjuma kuulikindla «maski», mullavalli vms. taha.

Maa-ala lähteasendist kuni tulejoonteni peab olema sisustatud nii, et laskuril oleks võimalus varjatult välja jõuda tulejoonele. Selleks tuleb valida võsastikuga, puudega, küngastega kaetud maa-ala või luua kunstlik maskeering.

236. Tulealadel sisustatakse tulepositsioonid laskmiseks lamades-asendist toe kasutamiselega.

Maa-ala, millel sisustatakse märkide seadeldis esimeseks või teiseks harjutuseks, peab olema 150—200 m laiune.

Neil juhtudel, kui maastikul, kus toimub laskmine, pole märgatavaid kohalikke esemeid ning pole võimalik varjatult läheneda tulejoonele, tuleb neid luua kunstlikult.

Loodud olukord peab olema ranges vastavuses püstitatud ülesannete iseloomuga ja harjutuste täitmise korra nõuetega.

237. Kõigi märkide alumine serv peab olema varjendi kattepinna tasemel, nii et vaadatuna tulejoonelt liituks märgi alumine serv maastikuga.

On keelatud märkide asetamine distantsidele, mis vastavad sihiku jaotusele (200, 300, 400, 600 jne.).

AVALDUS

osavõtuks
 (Võistluste nimetus)

..... laskmises

.....
 (organisatsiooni nimetus, kes osa võtab)

Jrk. nr.		Perekonna-, ees- ja isanimi	Sünniaasta	Spordijärk	Millistest harjutustest võttis osa ja tema tulemus	Arsti viisa ja pitser	Märkus
Mehed	Naised						
1							
2							
3							
4							
5							
	1						
	2						
	3						

Organisatsiooni esindaja
 (perekonnanimi)

Võistkonna treener
 (perekonnanimi)

Organisatsiooni pitser

Organisatsiooni juhataja allkiri

..... 195..... a.

LOOSIMISE PROTOKOLL NR.

..... individuaal-võistkondlikel võistlustel

Harjutus

,....."..... 195..... a. laskeväli

(võistluspäevad)

(võistluste koht)

Jrk. nr.	Võistleja perekonna-, ees- ja isanimi	Organisatsioon	Vahetus või järjekord	Märklaua nr., laskekoht	Relva nr.	Märkus

Peakohunik:
(allkiri)Peasekretär:
(allkiri)

KINNITAN

Peakohtunik
 " 195... a.

..... võistkondlike
 võistluste

PROTOKOLL NR.

Harjutus «Duell-laskmine»

Grupp nr.
 (eelvõistlused, poolfinaal, finaal)

Võistkonnad	Jrk. nr.													Üldarv		Saavutatud koht	Märkus	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	võite	kaotusi			
	1																	
	2																	
	3																	
	4																	
	5																	
	6																	
	7																	
	8																	
	9																	
	10																	
	11																	
	12																	

Sektorikohtunikud:

- Vanemkohtunik 1.
 Van.-kohtunik-ajamõõtja 2.
 Sekretär 3.
 Linn 4.

PAARIDE KOOSTAMINE JOOKSUDEKS HARJUTUSES
«DUELL-LASKMINE».

Viiele võistkonnale

1-4	1-2	1-5
2-3	3-5	3-4
4-5	2-4	2-5
		1-3

Kuuele võistkonnale

1-4	6-2	3-5	6-4
2-5	4-3	2-1	1-3
3-6	1-6	4-5	5-6
5-1	2-4	3-2	

Seitsmele võistkonnale

1-4	5-4	4-3	4-6	2-4
2-5	2-3	6-2	7-2	7-3
3-6	6-7	5-7	3-5	6-5
7-1	5-1	3-1	1-6	1-2
				4-7

Kaheksale võistkonnale

1-5	6-1	8-1	1-2	3-1	1-4	1-7
2-6	7-2	2-8	5-2	3-4	4-2	2-3
3-7	8-3	3-5	6-3	5-6	7-5	8-5
4-8	5-4	7-4	7-8	6-8	6-7	4-6

Uheksale võistkonnale

1-4	7-1	2-4	7-2	7-9	3-5	4-5	5-6
6-2	8-2	3-6	8-3	1-3	4-6	6-7	
3-7	9-3	4-8	9-4	5-7	7-8	8-9	
5-8	4-7	5-9	2-5	9-2	9-1	2-1	
6-9	1-5	8-1	6-8	1-6	2-3	3-4	

Kümnele võistkonnale

1-6	8-2	3-10	7-4	9-5	2-3	2-4	5-3
2-7	9-3	4-6	8-5	1-2	6-10	6-8	9-6
3-8	10-4	5-7	10-1	3-4	7-8	7-9	7-10
4-9	6-5	9-1	2-6	6-7	4-5	5-2	
5-10	1-8	10-2	3-7	8-9	10-9	8-10	
7-1	2-9	6-3	4-8	5-1	3-1	1-4	

KINNITATUD

käskkirjaga nr. „.....” 195..... a.

UUE ÜLELIIDULISE REKORDI REGISTREERIMISE
A K T¹

1. Püstitamise aeg:
(aasta, kuu, päev, kellaaeg)
2. Millistel võistlustel:
(nimetus ja mastaap)
3. Võistluste läbiviimise koht:

.....
(linn, staadion, bassein, trekk, maantee jne.)
4. Millisel võistlusosalal ja distantsil:
5. Kes püstitas:
 - a) perekonnanimi
eesnimi isanimi
 - b) sünniaeg: (aasta, kuu, päev)²
 - c) nimetus, spordijärk d) kaal
(kaalukateg. jaoks)
 - e) millisesse kehakultuuriorganisatsiooni kuu-
lub
 - f) rahvus g) parteilisus
 - h) kodune aadress

Märkus: Võistkondliku rekordi püstitamisel lisatakse aktile juurde võistkonna liikmete nimekiri antud punkti andmetega, ning laskevõistluste puhul ka märklehed.

¹ Rekordi registreerimise akt peab tingimata olema trükitud.

² Poiste ja tüdrukute kohta esitatakse sünnitunnistuse notariaalselt kinnitatud ärakiri.

6. Rekord on püstitatud:
(ära näidata auto, mootorratta, skutteri jne.)
.....
mark ja klass, relva süsteem, hobuse nimi jne.)

7. Tulemus
(sõnades)

8. Kelle poolt olid kontrollitud mõõteriistad — stopperid, kaalud, mõõdulindid jm. (vt. NSVL RKN juures asuva Üleliidulise Kehakultuuri- ja Spordikomitee instruktiivset kirja 28. maist 1940. a.).

9. Stopperite näidud:

1. stopperi nr.
(kohtuniku-ajamõõtja perekonnanimi)

2. "

3. "

4. kontrollstopper (täidetakse ühe kohustusliku stopperi rikkimineku puhul).

5. Pöördeaeg või aeg esimese sõidu finiši ja teise sõidu stardi vahel

.....
(kus vajalik)

Märkus: Auto-moto- ja veemootorisporti võistluste läbiviimisel 1 ja 5 km distantstil tuleb märkida stopperite näidud iga sõidu kohta eraldi.

Vanemkohtunik-ajamõõtja
(allkiri)

10. Vee, ilmastiku seisukord (temperatuur), tuule tugevus ja suund

11. Jooksuraja, basseini, treki jm. mõõted

12. Mitmendal katsel püstitati rekord

13. Rekordi püstitamise kohta telegraafi või telefoni teel antud teate kuupäev

14. Võistlused viidi läbi vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Kehakultuuri- ja Spordikomitee määrustele 195..... aastast.

Endine rekord kuulus
tulemusega , püstitatud

(aeg)

Peakohtunik:

Starter-fikseerija:

Vanemkohtunik:

Sekretär:

Linn « » 195..... a.

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU JUURES
ASUVALE KEHAKULTUURI- JA SPORDIKOMITEELE

Moskva Skatertnõi per. 4¹

..... Kehakultuuri- ja Spordikomitee
palub kinnitada uue üleliidulise rekordi vastavalt esitatud
aktile.

Komitee esimees
(allkiri)

Õppe-sportiosakonna juhataja
(allkiri)

..... " 195..... a.

¹ Akt tuleb välja saata hiljemalt viie päeva jooksul pärast rekordi püstitamist.

VÖISTLUSTE PEAKOHTUNIKU ARUANDE S K E E M.

Peakohtunik on kohustatud esitama juurdelisatud skeemi kohase aruande (oma ja peasekretäri allkirjadega) organisatsioonile, kes usaldas temale võistluste läbiviimise, hiljemalt 3—5 päeva pärast võistluste lõppu.

I. Võistluste organiseerimine.

1. Võistluste aeg.
2. Võistluste koht.
3. Spordiorganisatsioon, kelle hooleks oli antud võistluste ettevalmistamine ja läbiviimine.
4. Võistluste läbiviimise kord, nagu see oli ette nähtud, ja kuidas sellest kinni peeti. Muudatuste ja hilinemiste põhjused, kui neid oli jm.
5. Võistluspaikade, võistlejate ja kohtunikekogu ruumide ettevalmistus ja seisukord. Toitlustamise organiseerimine jm.
6. Võistlustel läbiviidud massilise agitatsioonitöö sisu ja hinne; võistluste valgustamine kohalikes ja keskajalehtedes, võistlejate ja pealtvaatajate informeerimine raadio kaudu, näitlik informatsioon ja agitatsioon, foto-väljapanekud, müürilehed jm.
7. Pealtvaatajate arv võistlustel.

II. Võistlejad.

(Mandaatkomisjoni andmed)

1. Registreeritud võistlejate arv (mehi, naisi).
2. Osa võtta lubatud võistlejate arv (mehi, naisi).
3. Kui palju võttis võistlustest osa iga organisatsiooni võistlejaid.
4. Kui palju võistlejaid kõrvaldati võistlustelt ja kõrvaldamise põhjused (personaalselt). Võistlejate arv spordiklassifikatsiooni järgi.
5. Võistlejate vanus.
6. Järeldus võistlejate ettevalmistamisest võistlusteks.
7. Kohtunikekogu personaalne koosseis iga kohtuniku kategooria ja tegutsemishinde äramärkimisega.
8. Tegutsemishinne kohtunikekogu kohta. Kohtunike tegevuse iseloomustus tööloikudel, vanemkohtunike ja nende asetäitjate personaalne iseloomustus.
9. Esitatud protestide arv ja nende analüüs. Kui palju nendest rahuldati ja kui palju lükati tagasi.
10. Konkreetsed ettepanekud ja märkused määruste täpsustamise ja võistluste organiseerimise ning läbiviimise küsimuste kohta.

- Lisad:
1. Avaldused osavõtu kohta.
 2. Võistlusprotokollid.
 3. Kohtunike õiendid.
 4. Protestid ja otsused nende kohta.
 5. Kohtunikekogu nõupidamiste ja istungite protokollid.
 6. Võistluste arsti aruanne.
 7. Kontrollkaardid.

S I S U

I. Võistlusalad ja iseloom.	
§ 1. Võistlusalad	3
§ 2. Võistluste iseloom	3
II. Võistlejad.	
§ 3. Võistlejate vanus	4
§ 4. Võistlejate lubamine võistlustele	4
§ 5. Võistlejate kohused ja õigused	4
§ 6. Esindajad ja võistkondade kaptenid	5
§ 7. Korrigeerija	6
III. Kohtunikekogu.	
§ 8. Üldjuhised	7
§ 9. Kohtunikekogu koosseis	7
§ 10. Peakohtunik	8
§ 11. Peakohtuniku asetäitjad	9
§ 12. Peasekretär ja sekretärid	9
§ 13. Võistlejate juures asuv kohtunik	10
§ 14. Relvade tehniline kohtunik	11
§ 15. Informatsioonikohtunik	11
§ 16. Tulejoone vanemkohtunik	11
§ 17. Sektorikohtunik	13
§ 18. Kontrollkohtunik	13
§ 19. Märkide joone vanemkohtunik	14
§ 20. Märkide joone sektorikohtunik	16
§ 21. Näitaja	16
§ 22. Tulemuste arvestamise komisjoni vanemkohtunik	17
§ 23. Tulemuste arvestamise komisjoni kohtunik	18
§ 24. Võistluste arst	18
§ 25. Võistluste komandant	19
IV. Võistlusmäärused.	
§ 26. Üldjuhised	20
§ 27. Märklehed	21
§ 28. Relvad	22
§ 29. Abivahendid	24
§ 30. Võistlejate riietus	24
§ 31. Laskeasendid	25
§ 32. Laskmise kord	27

V. Laskeharjutuste täitmise tingimused ja kord.

§ 33. Harjutused armee teenistuspüssist	29
§ 34. Harjutused vabapüssist	33
§ 35. Harjutused väiksekaliibrilisest vabapüssist	35
§ 36. Harjutused väiksekaliibrilisest spordipüssist	36
§ 37. Harjutused armee- või teenistuspüstolist-revolvrist	37
§ 38. Harjutused väiksekaliibrilisest vabapüstolist	39
§ 39. Harjutused väiksekaliibrilisest spordipüstolist	40
§ 40. Võistlusmääruste ja -tingimuste rikkumine	41
§ 41. Laskurite asendamine	42
§ 42. Vaheajad laskmisel	42
§ 43. Eksilasud ja laskmise kordamine	42
§ 44. Relva rikked	44
§ 45. Lasketulemuste kindlaksmääramine	46
§ 46. Saavutatud kohtade kindlaksmääramine	48
§ 47. Protestide esitamise kord	50
§ 48. Juhend laskespordi rekordite kohta	51

VI. Võistluste läbiviimise koht.

§ 49. Lasketiirude ja laskeväljade sisustamine võistlusteks	53
§ 50. Laskevälja sisustamine laskmiseks siluettide pihta . .	55
§ 51. Laskevälja sisustamine laskmiseks märgi «Jooksev hüv» pihta	56
§ 52. Laskevälja sisustamine laskmiseks optilise sihikuga vintpüssist	56

Lisad:

1. Avaldus laskevõistlustest osavõtuks	58
2. Avaldus võistkonna osavõtuks võistlustest	59
3. Loosimise protokoll	60
4. Individuaal-võistkondlike võistluste tulemuste protokoll	61
5. Võistkondlike võistluste «Duell-laskmine» harjutuse protokoll	62
6. Paaride koostamine jooksudeks harjutuses «Duell- laskmine»	63
7. Kohtuniku õiend	64
8. Uue üleliidulise rekordi registreerimise akt	65
9. Võistluste peakohtuniku aruande skeem	68

ПУЛЕВАЯ СТРЕЛЬБА
Правила соревнований
На эстонском языке
Эстонское Государственное Издательство
Таллин, Пярну маантсз 10

*

Toimetaja E. Leibak
Tehniline toimetaja M. Aardma
Korrektorid M. Amon ja S. Aron

Ladumisele antud 18. V 1956. Trükkimisele
antud 21. VI 1956. Paber 54×84, ¹/₁₆. Trüki-
poognaid 4,5. Formaadile 60×92 kohaldatud
trükipoognaid 3,69. Arvutuspoognaid 3,58.
Trükiarv 2000. MB-05474. Tellimise nr. 1817.
Trükikoda «Ühiselu», Tallinn, Pikk tn. 40/42.

Hind rbl. 1.10.

6—9

Rbl. 1.10

A
A-21116

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00365799 8